

STRATEGIE DUURZAME ONTWIKKELING HEERHUGOWAARD

20-10-2015

2016 – 2019
Definitief

Energie neutraal in 2030. Dit was de hoofddoelstelling van gemeente Heerhugowaard. Nieuw in de voorliggende strategie is de verbreding van en verbinding met alle domeinen ; sociaal, fysiek en economie. Vrij vertaald : People, Planet, Purpose. Energie neutraliteit is daarmee niet langer de duurzaamheids- hoofddoelstelling, maar één van de doelstellingen die past binnen de verbreding.

Samen bouwen we aan een toekomstbestendige, vitale stad. In alle opzichten.

Inhoud

1	Voorwoord.....	4
2	Inleiding.....	5
3	Terugblik 2012 – 2015.....	7
3.1	Gebouwde omgeving.....	7
3.2	Glastuinbouw.....	7
3.3	Duurzame energie.....	8
3.4	Mobiliteit.....	8
3.5	Bedrijfsvoering.....	8
3.6	Regio.....	9
3.7	Wat is bereikt?.....	9
3.8	Financieel.....	10
4	Ambitie.....	11
4.1	People, planet, ?.....	11
4.2	Ambitie.....	11
5	Context.....	14
6	Gemeentelijk kader.....	15
6.1	Collegeakkoord.....	15
6.2	Sociaal domein.....	16
6.3	Economisch domein.....	16
6.4	Fysiek domein.....	17
7	Hoe staan we er voor?.....	18
7.1.1	Absolute waarden.....	20
7.1.2	Relatieve waarden.....	20
8	Duurzame ontwikkeling : afwegingskader.....	22
8.1	Strategisch.....	22
8.2	Leidende principes.....	22
8.3	Effect en haalbaarheid.....	23
9	Speerpunten Energie 2016 t/m 2019.....	25
9.1	Bestaande bouw.....	25

9.2	Grootschalige zonne-energie	28
9.3	Warmtenet	29
9.4	Alton	30
9.5	Mobiliteit	31
9.6	NME	32
9.7	Overig fysiek	33
9.8	Afwegingskader en speerpunten	33
10	Randvoorwaardelijke aspecten	35
10.1	Informatiemanagement	35
10.2	Netwerk- relatie-en contactmanagement.....	35
10.3	Organisatorisch.....	36
11	Financieel.....	37
Bijlagen		39
	Europa	39
	Nederland.....	40
	Provincie	41
	Regio Alkmaar.....	42

Versie : 30 juni 2015.	Opzet, structuur, afbakening, draft versie 0.1
Versie : 9 augustus 2015	Tweede (0.2) en derde concept (0.3) , n.a.v. diverse overleggen en input van belangrijke stakeholders.
Versie : 25 augustus 2015	Concept 1.0 N.a.v. resultaten themasessie B&W + redactieslag door afdeling communicatie + bijlage toegevoegd
Versie : 20 oktober 2015	Definitief. Input door commissie- en raadsleden verwerkt

De integrale "Strategie duurzame ontwikkeling 2016 t/m 2019" is interactief op tot stand gekomen i.s.m. een groot aantal collega's, bestuurders en andere betrokkenen. Teveel om afzonderlijk te noemen, maar waarvoor enorm veel dank is verschuldigd.

1 Voorwoord

Het nieuwe College wenst de visie op duurzaamheid te verbreden. Hierbij worden alle beleidsterreinen van de gemeente betrokken. Hierbij wordt het people, planet, profit (of liever het meer maatschappelijke purpose) principe gehanteerd.

Collegeprogramma 2014 – 2018 “Samen leven”

Duurzaamheid, een woord met zo'n brede betekenis dat we in deze nieuwe strategie voor de komende jaren dit woord ook daadwerkelijk breed willen gaan invullen. Dus niet alleen in relatie tot energieverbruik, maar ook in de betekenis van toekomstbestendigheid in ons sociale, economische en fysieke domein.

Het uitgangspunt People, Planet, Purpose is een uiting van deze verbreding, dus geen Profit, dat misschien gelezen wordt alsof het alleen om economie gaat, terwijl duurzaamheid ook vertaald wordt naar winst op andere domeinen en ons steeds doet afvragen: wat willen toevoegen aan onze stad?

Toekomstbestendig ontwikkelen, streven naar voorspoed voor huidige en toekomstige generaties, houdt niet op na één collegeperiode. Dat kost tijd, en houdt nooit op. Toekomst schuift immers mee met het heden en blijft altijd.

De nieuwe duurzaamheidsfilosofie vergt daarom een nieuwe aanpak. Niet langer is een klein team verantwoordelijk voor het realiseren van projecten die bijdragen aan een energieduurzaamheidsdoelstelling. People, Planet, Purpose het raakt ons allemaal. We kunnen en zullen allemaal onze bijdrage gaan leveren. Hoe klein en triviaal die soms ook lijkt.

Ontwikkelingen zijn onvoorspelbaar en gaan soms razendsnel. Dat hebben ook de afgelopen jaren opnieuw bevestigd. Soms maakt dit zaken ingewikkelder, en wordt de uitdaging daarmee groter. Vaak ontstaan echter nieuwe inzichten en nieuwe kansen. De voorliggende strategie geeft richting en biedt voldoende houvast om de komende jaren te blijven bouwen aan een toekomstbestendig Heerhugowaard, waar iedereen meedoet en wij onze stad vitaal en leefbaar achterlaten voor onze kinderen.

Monique Stam, portefeuillehouder duurzaamheid

Gemeente Heerhugowaard

2 Inleiding

De afgelopen jaren heeft gemeente Heerhugowaard stevig ingezet op het thema duurzaamheid. En er zijn flinke resultaten geboekt. Resultaten die niet onopgemerkt zijn gebleven. Zowel nationaal als internationaal was en is gemeente Heerhugowaard nog steeds een duurzaam voorbeeld voor velen. Het zijn daarbij vooral onze durf én onze daadkracht die velen inspireren.

Het programma Duurzaamheid op basis waarvan tal van projecten en activiteiten zijn uitgevoerd loopt in deze periode af. Tijd dus voor een vervolg. Een vervolg waarbij we onszelf de vraag stellen of we de verworven positie willen behouden, of misschien zelfs uit zouden willen bouwen. Niet alleen voor een betere wereld, maar vooral ook om er –in samenhang met alle domeinen- voor te zorgen dat we samen blijven “bouwen” aan een toekomstbestendige, gezonde, vitale stad.

In alle opzichten, nu en in de toekomst.

93% van de CEO's vindt dat duurzaamheid cruciaal is voor het toekomstige succes van hun organisatie

UN Global compact Accenture CEO study

Het voorliggende stuk is als volgt opgebouwd. Na het voorwoord en deze inleiding wordt in hoofdstuk 3 allereerst *teruggeblikt* op de afgelopen periode. Op hoofdlijnen. Welke successen zijn geboekt, waar staan we op dit moment en, wat is er geleerd?

Hoofdstuk 4 gaat in op onze ambities. Blijft energieneutraal in 2030 het hoofddoel? Moeten we bijstellen? Kiezen we voor koploperschap? En zo ja, doen we dat op alle fronten? Of laten we ons terugzakken naar het peloton om vandaar uit af te toe te demarreren? De voors- en tegens van verschillende opties worden beschreven. De ambitie voor de komende jaren wordt benoemd. In het vijfde hoofdstuk wordt ingegaan op de ontwikkelingen in onze omgeving, de zgn. *context*. Kort wordt vanuit “Europa”, via “het Rijk”, “de Provincie” en de regio ingezoomd op de meest relevante ontwikkelingen in relatie tot Heerhugowaard. In hoofdstuk 6 worden de lokale kaders geschetst, en wordt een duurzame brug geslagen tussen de drie domeinen.

Duurzame ontwikkeling betekent integraal vooruitgang boeken op zowel sociaal, fysiek als economisch terrein. In hoofdstuk 7 wordt aan de hand van de Telos monitor voor duurzame ontwikkeling kort weergegeven hoe we er als gemeente in z'n totaliteit voorstaan. Waar zijn we goed in? Waar scoren we minder? De monitor biedt hierin zowel absoluut als relatief (dus t.o.v. andere gemeenten) enig houvast.

In hoofdstuk 8 wordt, gebaseerd op de voorgaande hoofdstukken, een afwegingskader voorgesteld. Een *strategisch kader* waarin ook de voor de organisatie belangrijkste *leidende principes* worden opgenomen, en in principe organisatiebreed (geheel volgens PPP filosofie) ingezet kan worden. Het kader biedt houvast en flexibiliteit. Enerzijds om de juiste prioriteiten te kunnen stellen, anderzijds

om ruimte te kunnen bieden aan de –nu nog onbekende- kansen die zich in de toekomst zullen voordoen.

Naast het algemene PPP afwegingskader, kent het programma duurzaamheid binnen het fysiek domein ook haar eigen, zelfstandige speerpunten c.q. projecten. Deze komen in hoofdstuk 9 aan de orde. Voor de domeinen sociaal en economie zijn inmiddels separate kadernota's vastgesteld.

Om (organisatiebreed) effectief, volgens de leidende principes, te kunnen opereren is het van groot belang dat een aantal randvoorwaarden goed is/wordt ingevuld. De belangrijkste ervan worden in hoofdstuk 10 aangegeven. Verdere uitwerking en invulling hiervan vallen echter buiten het bereik van deze notitie.

Sluitstuk van het document –hoe kan het ook anders- vormt de financiële paragraaf. Naast de “harde” cijfers worden in hoofdstuk 11 enkele afwegingen voorgelegd m.b.t. bijvoorbeeld het revoluerende karakter van de reserve duurzaamheid.

3 Terugblik 2012 – 2015

Er is gekozen voor een “dwarsdoorsnede” van de uitgevoerde projecten en activiteiten. Vooral bedoeld om een indruk te geven van de diversiteit aan werkzaamheden door de organisatie, niet zozeer om volledig te zijn. De voorbeelden zijn belangrijk, creëren draagvlak en geven vertrouwen. De opgedane ervaringen, - zowel de goede als de minder goede- zijn meegenomen in de voorliggende “Strategie Duurzame Ontwikkeling 2016 t/m 2019”.

3.1 Gebouwde omgeving

Na de officiële opening worden tot op de dag van vandaag de woningen in “Stad van de Zon” voorzien van zonnepanelen (PV). Subsidietrajecten (Provincie Noord Holland) zijn inmiddels formeel afgerond. Door de dalende PV prijzen is minder subsidie verstrekt waardoor nog meer woningen van zonnepanelen konden en kunnen worden voorzien.

Onder andere de door AgentschapNL toegekende IKS subsidie maakte het –na een aantal bijstellingen van de oorspronkelijke plannen) mogelijk om in “De Draai” een extra duurzame (energiezuinige) school en sporthal (buurtcentrum Noord) te realiseren. De mogelijkheden om vooruitlopend op de verplichting om vanaf 2020 energieneutraal te bouwen een aantal energieneutrale woningen te realiseren in Heerhugowaard worden op dit moment onderzocht.

Collectieve zonnepanelen inkoop. Vanuit Heerhugowaard is i.s.m. een externe partij een zeer succesvol innovatief concept Groepsaankoop Zonnepanelen ontwikkeld. Naast de flinke hoeveelheid zonnepanelen die hiermee in het straatbeeld zijn verschenen (gemiddeld beschikt ieder huishouden inmiddels over één zonnepaneel) is het concept inmiddels succesvol uitgerold over heel Nederland, delen van België en sinds kort ook in Groot Brittannië. Waarmee Heerhugowaard indirect een flinke bijdrage levert aan duurzaamheidsdoelstellingen op een groter schaalniveau.

Temporegeling. De particuliere woningbezitters konden de afgelopen periode gebruik maken van de Tempo+2013 regeling. De regeling, waarmee de afgelopen 2 jaar in totaal € 80.000,- aan subsidie is verstrekt, was gebaseerd op een totale omzet aan duurzame, isolerende maatregelen van ca. € 750.000,- bij ca. 270 huishoudens. Een prima resultaat.

Stroomversnelling. Afgelopen najaar zijn in totaal bijna 60 woningen aan de Bosboomstraat compleet “verstroamsneld” in het kader van het nul op de energiemeter programma van een aantal Woningcoöperaties en grote “bouwers”, in dit geval de combinatie Woonwaard / BAM. Vanuit de gemeente is dit proces gefaciliteerd. Het feit dat de gemeente bekend staat om het herkennen van kansen en daar soepel in weet te schakelen heeft hierbij zeer zeker een rol gespeeld.

3.2 Glastuinbouw

Heerhugowaard heeft er in het verleden voor gekozen om niet zozeer de “trekker” te zijn van het realiseren van een duurzaam “Glastuinbouwcluster, maar meer op de achtergrond in een faciliterende rol. Met het aantreden van het nieuwe college is hier verandering in gekomen. Diverse overleggen met diverse belanghebbenden zijn de afgelopen tijd gevoerd. Betrokken partijen zijn tot elkaar gekomen en werken aan gezamenlijk plan van aanpak op het gebied van

energieinfrastructuur, maar ook het gebied van bijvoorbeeld glasvezel en CO2 voorziening. De Huisvuilcentrale (HVC), als potentieel leverancier van (duurzame) restwarmte is hier nadrukkelijk in beeld. Onze rol is daarbij aan het verschuiven van faciliterend naar meer stimulerend en aanjagend.

3.3 Duurzame energie

Feitelijk vormt dit thema een onlosmakelijk onderdeel van de verschillende bovenstaande thema's. Volstaan wordt met een schets van een viertal ontwikkelingen

Provinciaal beleid heeft de komst van extra windturbines op het grondgebied van onze gemeente – los van de lokale politieke context- feitelijk onmogelijk gemaakt. Het realiseren van nieuwe windturbines is dan ook van de agenda verdwenen.

Belangrijke ontwikkeling op het gebied van zonne-energie vormt de aanstaande komst van een zonneweide van bijna 10 ha. op De Vaandel. Niet alleen wordt hier duurzame energie mee opgewekt, de zonneweide kan ook een bijdrage leveren aan de duurzaamheidsindex van een bedrijf. De zonneweide draagt daarmee bij aan een gunstig vestigingsklimaat voor potentiële ondernemers binnen dit plangebied.

Op basis van energiegebruiksgegevens is medio 2013 een 10-tal ondernemers op de Zandhorst uitgenodigd om hierover 'ns van gedachten te wisselen. Eén en ander heeft geleid tot het gezamenlijk uitvoeren van een quickscan naar de mogelijkheden om warmte en koude met elkaar uit te wisselen, de realisatie van een asfaltcollector en een gezamenlijke visie op de ontwikkeling van een lokaal warmtenet, het Waerdse Energie Circuit (WEC).

De uitrol van het rest warmtenet door HVC heeft enige tijd stilgelegen. Echter, zeer recent lijkt hier een enorme ommezwaai te gaan plaatsvinden. Hierover later meer.

3.4 Mobiliteit

Duurzame mobiliteit heeft de afgelopen jaren een enorme vlucht genomen. Na de elektrische fietsen en scooters (in 2011 meer elektrische fietsen verkocht dan "gewone") is het nu de beurt aan de elektrische auto. Veel automerken bieden al één of meerdere modellen aan, en de actieradius neemt in rap tempo toe. Ook "zwaardere" elektrische voertuigen komen beschikbaar. Denk hierbij aan vrachtauto's en bussen.

Binnen de gemeente zijn we hier tijdig op ingesprongen. Het eigen wagenpark bestaat inmiddels uit een 4-tal elektrische modellen en een aantal hybrides, waar veelvuldig gebruik van wordt gemaakt door onze medewerkers. Binnen de gemeente is inmiddels een vrijwel "dekkend" netwerk van laadpalen gerealiseerd. Naar verwachting zal deze trend zich de komende jaren in een versneld tempo voortzetten.

3.5 Bedrijfsvoering

Duurzaam inkopen is inmiddels onze vastgestelde gemeentebrede standaard en gemeengoed. Daarnaast zijn verschillende activiteiten uitgevoerd om het duurzame bewustzijn verder te vergroten. Niettemin blijft het noodzakelijk om e.e.a. continu tegen het licht te blijven houden.

3.6 Regio

De afgelopen periode is de samenwerking op het gebied van duurzaamheid verder geïntensiveerd. Dit heeft o.a. geleid tot de totstandkoming van een gezamenlijk digitaal [duurzaambouwloket](#). Hier kunnen inwoners en bedrijven in de regio Alkmaar terecht met hun vragen of aanbod op het gebied van duurzaamheid. Daarnaast is de regionale [zonatlas](#) gelanceerd. Hier kan in enkele muisklikken inzichtelijk worden gemaakt of uw woning of bedrijf in basis “geschikt” is voor het toepassen van zonne-energie. Ook een gezamenlijk actieplan is inmiddels gereed, en zal er binnenkort als regio worden aangesloten bij het Europese duurzaamheidsnetwerk (Convenant of Mayors), iets waar gemeente Heerhugowaard tot voor kort als individuele gemeente was aangesloten. Als laatste wordt hier genoemd de oprichting van het regionale energiebedrijf (DECRA); een instrument om ook vanuit de regio (rendabel) te investeren in gemeentegrens overschrijdende projecten.

Bovenstaande ervaring leert dat regionale krachtenbundeling een besparing oplevert die kan oplopen tot wel 70% t.o.v. een individuele aanpak.

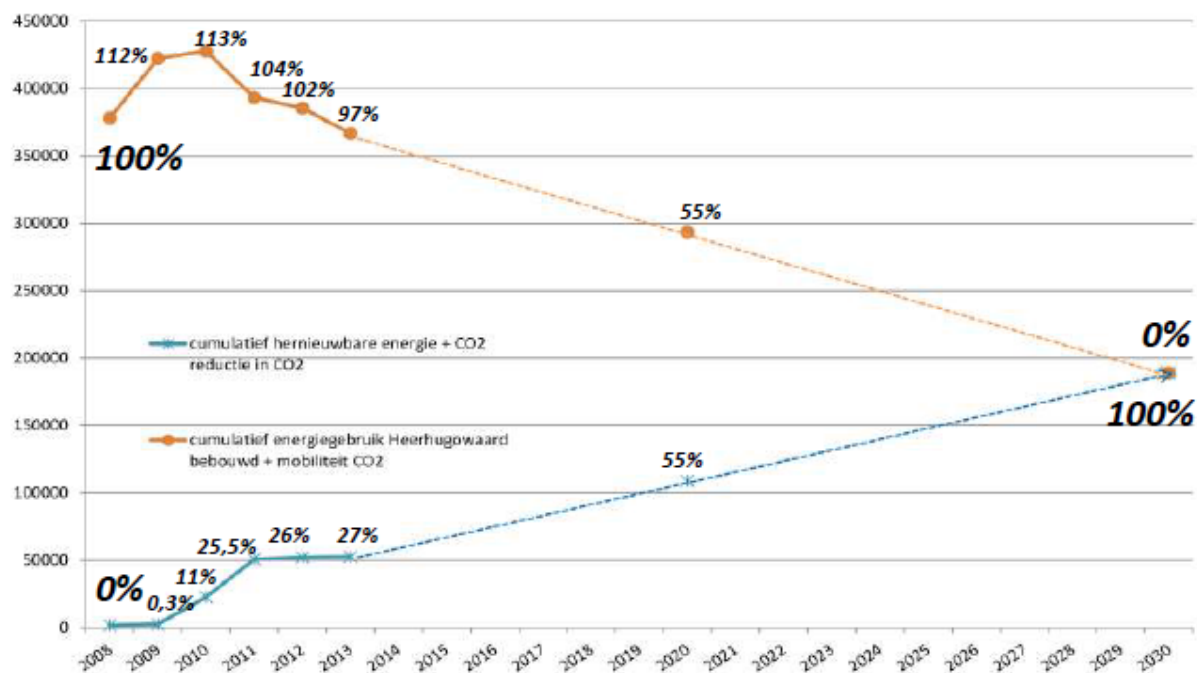
Zowel het Rijk als de Provincie richten zich meer en meer op regio's als “gesprekspartner”. Een goed georganiseerde regio zorgt er bijvoorbeeld voor dat voorgenomen ontwikkelingen door Rijk en Provincie in een vroeg stadium bekend zijn en stelt gemeenten in staat om hier tijdig op “voor te sorteren” en op in te springen.

De regio wordt in het vervolg van deze nota beschouwd als één van de netwerkpartners, er wordt derhalve geen specifieke aandacht aan besteed.

3.7 Wat is bereikt?

In 2011 is in samenwerking met de opleiding technische bedrijfskunde InHolland een duurzaamheidsmonitor ontwikkeld waarmee op relatief eenvoudige wijze de impact van genomen en te nemen maatregelen op het gebied van energie kunnen worden bepaald. Uit deze monitor blijkt dat we goed op koers liggen richting 2030. Eind 2013 was 15% van onze energiedoelstelling behaald (zie grafiek). Als we erin slagen om deze lijn door te zetten betekent dit dat wij onze doelstelling binnen de gestelde termijn halen. Onze (extra) inspanningen hebben daarmee in de afgelopen periode hun vruchten ruimschoots afgeworpen. De verbreding van de ambities, het hanteren van de People, Planet, Purpose filosofie, vraagt om een nieuwe, bredere set van indicatoren. M.a.w. bovenstaande grafiek, enkel en alleen gericht op energie, voldoet niet langer om de voortgang op het thema duurzaamheid te monitoren.

In nauwe samenwerking met de raad is inmiddels een gemeentebreed project opgezet om te komen tot een gemeentebrede set aan effectindicatoren. Eén van de instrumenten die hiervoor nadrukkelijk in beeld is de “Nationale monitor duurzaamheid”. Hier wordt in hoofdstuk 7 nader op ingegaan.

3.8 Financieel

In financieel opzicht is het programma duurzaamheid sterk vereenvoudigd. De reserve duurzaamheid vormt hiervoor de basis. In tegenstelling tot de voorafgaande periode lopen alle inkomende en uitgaande geldstromen via deze reserve. Vanuit voorgaande projecten heeft de reserve zich inmiddels verzekerd van een voor de komende jaren inkomende geldstroom. T.a.v. deze reserve heeft de raad aangegeven dat deze een revolverend karakter heeft. In de praktijk levert dit af en toe een spanningsveld, vooral als het gaat om innovatie. We komen hier later nog op terug.

4 Ambitie

4.1 People, planet, ?

Tot zover de korte terugblik op de behaalde resultaten op het thema Duurzaamheid. Vanaf hier kijken we weer vooruit. We beginnen bij onze ambitie over de afgelopen jaren : energieneutraal in 2030. Is deze ambitie nog houdbaar? Past dit (nog) wel bij de door het college beoogde verbreding naar People, Planet en Profit?

Voordat we hier verder op ingaan is het goed om met name de laatste “p” van de drie p’s wat nader toe te lichten. Want hier worden verschillende termen voor gehanteerd. In oorspronkelijke vorm stond de laatste “p” voor profit, letterlijk vertaald “winst”. In de praktijk bleek dit te beperkt omdat hierin de “maatschappelijke baten” volledig buiten beschouwing werden gelaten.

Vervolgens werd aan de laatste “p” de betekenis “prosperity” toebedeeld. Een moeilijk te vertalen woord, maar de vertaling “voorspoed” komt misschien nog het dichtst in de buurt.

Een derde betekenis, die met name de laatste tijd aan populariteit wint is “purpose”. Te vertalen als doel, nut. Tegelijk spreekt er uit deze term iets van “zingeving”. Zaken moeten wel bijdragen aan een groter geheel, de “profit” kan zowel financiële als maatschappelijke waarde vertegenwoordigen.

Voor alle drie de betekenissen valt wel iets zeggen, of juist af te dingen. Wij kiezen echter voor het gebruik van de term “purpose”. Wij zijn van mening dat deze betekenis het beste aansluit bij onze intenties en ambities. Vanaf dit moment hebben we het dus alleen nog over :

People, Planet, Purpose

4.2 Ambitie

De afgelopen jaren heeft Heerhugowaard zich gepositioneerd en geprofileerd als koploper op het gebied van duurzaamheid. Blijft dit de lijn die we willen voortzetten? Of geven we onze “ontsnappingspoging” op en laten we ons “terugzakken in het peloton”? Hieronder enkele overwegingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie waarin een geactualiseerde ambitie voor de komende periode wordt voorgesteld.

Iedere zichzelf respecterende onderneming, en niet in de laatste plaats de overheid, heeft het thema duurzaamheid over de afgelopen periode hoog op de agenda geplaatst. We zijn allemaal duurzaam, de strijd om de hoogste ambities was hevig. Hoe anders was dat ten tijde van de start van Stad van de Zon? Gemeente Heerhugowaard was de eerste gemeente die een dergelijke ambitie uitsprak én ook nog ‘ns waarmaakte. Het was destijds relatief eenvoudig om jezelf op duurzaamheid te onderscheiden, domweg omdat er veel minder “concurrentie” was. Toegegeven, als “newtown” met een flinke ontwikkelingsopgave, in een huizenmarkt waar de vraag vele mate groter was dan het aanbod, hadden we ook het “financiële tij” mee. Tel daarbij op een bestuurscultuur die het aandurfde om opdracht te geven om een dergelijk ambitieus project uit te voeren en de totstandkoming van Stad van de Zon was een feit. Van over de hele wereld hebben we de afgelopen jaren een groot aantal bezoekers mogen ontvangen. En tot op de dag van vandaag wordt gemeente

Heerhugowaard gezien als koploper, en profiteren we hiervan omdat duurzame innovaties vanuit het bedrijfsleven zich hier als eerste melden. Het is niet voor niets dat bijvoorbeeld collectieve inkopen, zonneweides, lokale warmtenetten en een project als bijvoorbeeld stroomversnelling (hierover later meer) hun oorsprong kennen in onze gemeente. Als springplank van allerlei innovaties, nog niet eens zozeer technisch, maar vooral ook organisatorisch en procesmatig, levert Heerhugowaard niet alleen een bijdrage aan haar eigen doelstellingen, maar óók aan die van de regio en het rijk. Zelfs “over de grenzen” is de invloed vanuit Heerhugowaard zichtbaar ; zowel in België als in Engeland wordt het concept groepsaankoop zonnepanelen, inmiddels met succes uitgerold.

Overigens is de rol van de gemeente in de afgelopen jaren behoorlijk veranderd. Kort gezegd, we hebben ons, als gevolg van economische crisis, maar ook door toenemende “mondigheid” van onze omgeving ontwikkeld van “betaler / bepaler” naar een (gelijkwaardige) netwerkpartner die de samenwerking zoekt met allerlei partijen. Per situatie kiest de gemeente hier nadrukkelijk haar verantwoordelijkheid en rol. Soms is dat faciliterend, soms aanjagend, soms regisserend of als trekker. Ook komt het voor dat we ervoor kiezen om “op onze handen” te blijven zitten. Dit laatste vanuit het uitgangspunt “de markt waar het kan, en de gemeente waar het moet”

Om invulling te geven aan de geambieerde People, Planet, Purpose verbreding wordt voorgesteld om deze strategie ook toe te passen op de door gemeente Heerhugowaard gebruikte domeinen (sociaal, fysiek en economisch).

Optimaal ingericht relatie- en informatiemanagement zijn hierbij essentieel. Ook een “zeeffunctie” waarbij in een zo vroeg mogelijk stadium de “kaf- van koren”- initiatieven kunnen worden gescheiden is van grote waarde. Een instrument wat ons helpt om zowel voor- als achteraf het verwachte effect te bepalen én misschien nog belangrijker, keuzes te kunnen maken en prioriteiten te kunnen stellen is eveneens een onmisbare voorwaarde. Een meet- en monitoringinstrument zoals de bijvoorbeeld door de Universiteit van Tilburg ontwikkelde “Nationale monitor gemeentelijke ontwikkeling” kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Tenslotte was en blijft het van groot belang, misschien nog wel meer dan in de afgelopen periode, om te blijven communiceren. Intern, extern, naar alle betrokken partijen.

Een bredere ambitie én een gewijzigde rolopvatting betekent werken aan een sterker, slimmer, schoner en harmonieus Heerhugowaard. We zijn daarbij niet bang voor “verwatering”. Integendeel, het college is ervan overtuigd dat juist door te verbreden de kansen om energiedoelstellingen te realiseren verder worden vergroot. Een voorbeeld : een gezonde, comfortabele, levensloopbestendige woning is per definitie energiezuinig. Of, een veilige, geluidsarme woning is per definitie energiezuinig. Deze gedachte sluit overigens ook goed aan bij de landelijk waarneembare trend. Het is niet voor niets dat het landelijke Nul-op-de-Meter (NoM) programma de slogan “Mooi, gezond, en comfortabel wonen zonder stijgende woonlasten” hanteert (www.onshuisverdiendhet.nl).

Tegelijk nemen echter voorspelbaarheid en maakbaarheid van het resultaat af. Dit heeft ook z’n weerslag op de planbaarheid van de ambitie “Energienutraliteit in 2030”. In statistische termen gesproken : de spreiding neemt toe.

Een voorbeeld : Als Zuidwijk-Huygenhoek en het Altongebied inderdaad uiterlijk in 2018 (= huidige planning) worden aangesloten op het restwarmtenet van HVC dan levert dit een significante bijdrage van ca. 35% aan de energiedoelstelling. In één klap heeft Heerhugowaard dan 50% van haar energieambitie gerealiseerd. In het huidige scenario (lineair “ontwikkelingstempo”) zouden we in dat jaar op in totaal ca. 38% uitkomen. Een forse versnelling dus!

Ondanks dat stelt het college voor de ambitie “Energie neutraal in 2030” als stip op de horizon te handhaven, en te blijven streven naar het realiseren van deze doelstelling.

“Heerhugowaard handhaaft haar ambitie en streeft naar “energie neutraliteit I in 2030”. Kanttekening : door te kiezen voor verbreding én als gevolg van een gewijzigde rolopvatting nemen voorspelbaarheid/ maakbaarheid van het daadwerkelijk realiseren van deze ambitie af. Daarnaast fietsen we vooraan in het brede duurzaamheidspeloton. Hier kijken we goed naar onze “concurrenten” en kiezen regelmatig onze momenten om te ontsnappen en fietsen in de schijnwerpers naar een etappeoverwinning.

5 Context

Ieder organisme functioneert in haar omgeving. Ook gemeente Heerhugowaard heeft te maken met bovenliggende kaders vanuit “Europa”, “het Rijk”, “de Provincie” en “de regio”. Ook binnen de eigen organisatie zijn of worden allerlei kaders gesteld, die direct of indirect het thema duurzame ontwikkeling raken. Niet in de laatste plaats vanwege de in voorgaande geschetste verbreding van ambities.

Het voert in dit kader te ver om hier al te uitgebreid op in te gaan. Zie daarom de bijlagen voor meer details.

Conclusie :

- de “verbredingsambitie” van het college sluit goed aan bij “bovenliggende” kaders en trends.
- Binnen de “klassieke” milieu/duurzaamheidsthema’s (lees : het fysieke domein) liggen de prioriteiten bij klimaatverandering, het beheer van afvalstoffen, luchtkwaliteit, waterbeheer en kwaliteit, natuurbescherming, biodiversiteit, bodemkwaliteit en geluidshinder.
- het feit dat “de neuzen” voor een belangrijk deel dezelfde kant op staan biedt een gezonde basis voor een vruchtbare (voortzetting van) toekomstige samenwerking, juist óók om de verschillen die er zijn bespreekbaar te maken en zo tot een oplossing te komen.

Door een uitgebreid netwerk en gedegen kennis van de context waarbinnen Heerhugowaard opereert worden potentiële kansen in een vroeg stadium herkend en liefst benut. Waar mogelijk leveren we pro-actief een bijdrage aan de totstandkoming van “bovenliggende” kaders.

6 Gemeentelijk kader

People, planet, purpose is de filosofie die het college in haar collegeprogramma voor de komende periode heeft geadopteerd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de verbrede duurzaamheidsdoelstellingen. Deze ambitie kan vrijwel 1 : 1 naar de 3 basisdomeinen die door het college worden gehanteerd vertaald : het sociaal, het fysiek en het economisch domein. Voor alle drie geldt dat de ambities en beleidsuitgangspunten recentelijk zijn of binnenkort worden vastgesteld. Vanuit de PPP filosofie is de samenhang ertussen stevig verankerd. Onderstaand vatten we de belangrijkste ambities vanuit het collegeakkoord én de 3 domeinen nog even samen.

6.1 Collegeakkoord

Het collegeakkoord is onderverdeeld in een vijftal programma's. De programma's komen voort uit de hoofdlijnen van het coalitieakkoord en bestaat uit een vertaling en concretisering in de vorm van heldere ambities voor de huidige collegeperiode. De plannen in het collegeprogramma geven de koers aan die het college de komende jaren wenst te varen.

In het collegeprogramma worden voor de komende periode een aantal heldere keuzes gemaakt ("er komen geen MFA's meer bij"). Tegelijk blijft er ruimte voor de ons zo kenmerkende flexibiliteit en daadkracht van Heerhugowaard ("aanhaken op kansen"). Het programma bevat eveneens een aantal "opdrachten" die het college zichzelf geeft. Dit varieert van beleidsopgaven ("structuurvisie") tot concrete projecten ("treffen van aanvullende maatregelen vuurwerkoverlast"). Tenslotte doen we in het collegeprogramma ook uitspraken die iets zeggen over onze toekomstvisie cq. filosofie ("inwoners voelen zich veilig"), over de wijze waarop het college deze resultaten wil bereiken ("i.s.m. de bevolking") en onder welke randvoorwaarden ("met behoud van kwaliteit")

Door de programmalijnen even los te laten, het collegeprogramma "overdwars" te beschouwen en in te delen in het "waarheen" (richtinggevende uitspraken, visie), op "welke wijze" (attitude en aanpak) en het "wat" (concrete projecten en beleidsontwikkeling) ontstaat een goed beeld van de algemene uitgangspunten die worden gehanteerd.

We noemen een aantal in het oog springende "waarheen" uitspraken. De nadruk ligt daarbij niet op één van de drie gehanteerde domeinen. Het college streeft, geheel in lijn met de people, planet, purpose filosofie naar een gezonde balans én een stevige verbinding tussen het sociaal, fysiek en economisch domein :

- "Borgen van de zorg"
- "Aantrekkelijke woon- en werkgemeente"
- "Inwoners voelen zich veilig"
- "Meest kwetsbaren ontzien"
- "Levendig en liefst bruisend Stadshart"
- "Bloeiend Altongebied"
- "Duurzaamheid verbreden"

Over de wijze waarop we deze ambities wensen te bereiken doen we een aantal uitspraken die zijn samen te vatten onder de term ontwikkelingsfilosofie : principes die aangeven met welke houding en

welk type “instrumenten” de uitdagingen worden aangepakt. Deze *leidende principes* komen in het volgende hoofdstuk aan de orde.

6.2 Sociaal domein

In 2014 zijn de ambities en kaders m.b.t. het sociaal domein door de raad vastgesteld.

Hoofddoelstelling binnen het sociaal domein :

“Iedereen doet mee: sociale stijging en sociale binding”

Bij sociale stijging moet worden gedacht aan het *vergroten van eigen kracht / zelfredzaamheid*. Om dit te bereiken wordt stevig ingezet op preventie en vroegsignalering, het ontwikkelen van talenten en (sociale) competenties, de toename van participatie (maatschappelijk en/of werk) en het bevorderen c.q. vergroten van de verantwoordelijkheid van inwoners bij hun vragen / problemen.

Sociale binding gaat vooral over sociale samenhang en de *“samenredzaamheid”*. Ingezet wordt op het ontwikkelen van een toename van initiatieven van bewoners en vrijwilligersorganisaties, toename van informele hulp (vrijwilligers, mantelzorgers), toename van deelname aan activiteiten verenigingen / organisaties, versterking van gebiedsgerichte netwerkstructuren en het vergroten van objectieve en subjectieve veiligheid in wijken.

Zonder uitzondering leveren alle genoemde doelstellingen, én de daaruit voortvloeiende speerpunten een belangrijke bijdrage aan people, planet, purpose. De uitgangspunten van gemeente Heerhugowaard. Zaak is daarbij wel dat óók binnen het sociale domein continu het effect van handelen op het fysieke en economische domein moet worden meegenomen. Een eerste stap hierbij is het opnemen van een standaardparagraaf people, planet, purpose in de B&W en raadsadviezen. Op deze wijze vergroten we het PPP bewustzijn én zorgen we voor een zorgvuldige afweging van belangen vanuit de verschillende domeinen.

6.3 Economisch domein

Afgelopen voorjaar zijn de kaders voor het economisch domein door de Raad vastgesteld.

Hoofddoelstelling binnen het economisch domein :

“Gezonde economische positie van Heerhugowaard, regio Alkmaar en Noord Holland”

De subdoelen, uitgangspunten en economische identiteit zijn daarbij als volgt vastgesteld :

- Keuze in verkleuring bedrijventerreinen en typen vestigingen
- Gezond ondernemersklimaat
- Tenminste behoud van besteding en investering
- Kansrijke arbeidsmarkt
- Studenten en scholieren komen terug na studie
- Versterken economisch weefsel
- Voorkomen van nivellering en leegloop van bewoners en bedrijvigheid

Uitgangspunten

- Kracht van ondernemers -> onderwerpszin en bedrijvigheid

- Kracht van onderwijs -> Kennis en onderzoek
- Rol van het economisch weefsel -> samenwerken, verbinden en innovatie
- Rol van gemeente en samenwerkende overheden -> stimuleren en faciliteren

Economische identiteit

- Kansrijk
- Duurzaam
- Innovatief
- Ondernemend
- Energiek

Ook hier geldt dat genoemde (sub)doelstellingen uitstekend passen binnen verbreding van de duurzaamheidsambities en daarmee het streven naar een vitale toekomstbestendige stad.

Overheid, Onderwijs en Ondernemers (de zgn. triple helix) hebben hierin gezamenlijke verantwoordelijkheden en belangen.

Nadrukkelijk worden vanuit het economisch domein koppelingen gelegd met zowel het sociaal domein als het economisch domein.

Bovendien bieden de vastgestelde uitgangspunten en economische identiteit, geheel in lijn met het collegeprogramma, aanknopingspunten over de wijze waarop deze doelen bereikt zullen gaan worden, de al eerder genoemde "leidende principes".

6.4 Fysiek domein

De opdracht voor de ontwikkeling van de (nieuwe) kaders voor de derde peiler, het fysiek domein, is inmiddels in de organisatie uitgezet. Belangrijke eerste vraag hierbij betreft de (globale!) afbakening van het onderwerp. Wat verstaan wij onder het fysiek domein? De inmiddels verschenen startnotitie kent als uitgangspunt :

"We streven binnen het strategisch beleidskader naar een duurzame situatie. De achterliggende gedachte hierbij is, dat sprake is van een duurzame ontwikkeling als één of meer kapitalen (People, Planet, Prosperity) groeit, zónder dat dit ten koste gaat van een ander kapitaal. Duurzaam betekent ook realistisch en haalbaar."

In basis wordt in dit uitgangspunt de verbinding met het sociale en economische domein, en daarmee een consistent beleid voor de ontwikkeling naar een vitale en toekomstbestendige stad eveneens vanuit dit domein gelegd.

Overigens betekent "realistisch en haalbaar" in het uitgangspunt niet dat het begrip duurzaam tot op heden *on*realistisch en *on*haalbaar was. Integendeel, het is niet voor niets dat Heerhugowaard in de afgelopen jaren een uitstekende reputatie heeft opgebouwd. Een reputatie die we koesteren en willen behouden, met volop ruimte voor innovatieve toepassingen, waarbij uiteraard wel een "verstandige" afweging wordt gemaakt t.a.v realiteitszin en haalbaarheid.

Documenten die als voorloper van de kadernota Fysiek Domein kunnen worden gezien zijn de beleidsnota "Integraal beheer openbare ruimte (IBOR)", de Structuurvisie 2020, het Masterplan

Voorzieningen HHW 2010- 2025 en de Sociale structuurschets . De te ontwikkelen kadernota zal een integrale doorontwikkeling zijn van deze documenten waarin de prioriteiten en het kader voor de komende jaren worden vastgesteld.

Kijkend naar de algemeen gehanteerde definitie van het fysiek domein dan betreft het fysiek domein onderstaande thema's :

- Bodem en grondwater
- Lucht
- Oppervlaktewater
- Natuur en landschap (inclusief openbaar groen)
- Energie en klimaat
- Grondstoffen (afval)
- Hinder en calamiteiten

NB1 *Vanuit de PPP filosofie en het hierop gebaseerde monitoringinstrument “Nationale monitor duurzaamheid” is het thema woningbouw (fysiek) als onderdeel van het thema woonomgeving (“iedereen heeft toegang tot een betaalbare woning van goede kwaliteit”) ondergebracht binnen het sociale domein. Een (aanvullende) separate opdracht om een woonvisie te ontwikkelen (en dus niet onder te brengen in het fysiek domein) is hiermee geheel in lijn. De implicaties hiervan zijn vooralsnog enkel en alleen “administratief”. Mogelijk dat in de toekomst de woonvisie een integraal onderdeel zal gaan uitmaken van de kadernota sociaal domein.*

Het collegeprogramma, de kadernotities per domein, en de strategie Duurzame Ontwikkeling vormen samen het algemene, generieke ontwikkelingskader voor gemeente Heerhugowaard voor de komende periode. Specifiek beleid op onderdelen is hiermee in lijn en wordt hieraan getoetst.

7 Hoe staan we er voor?

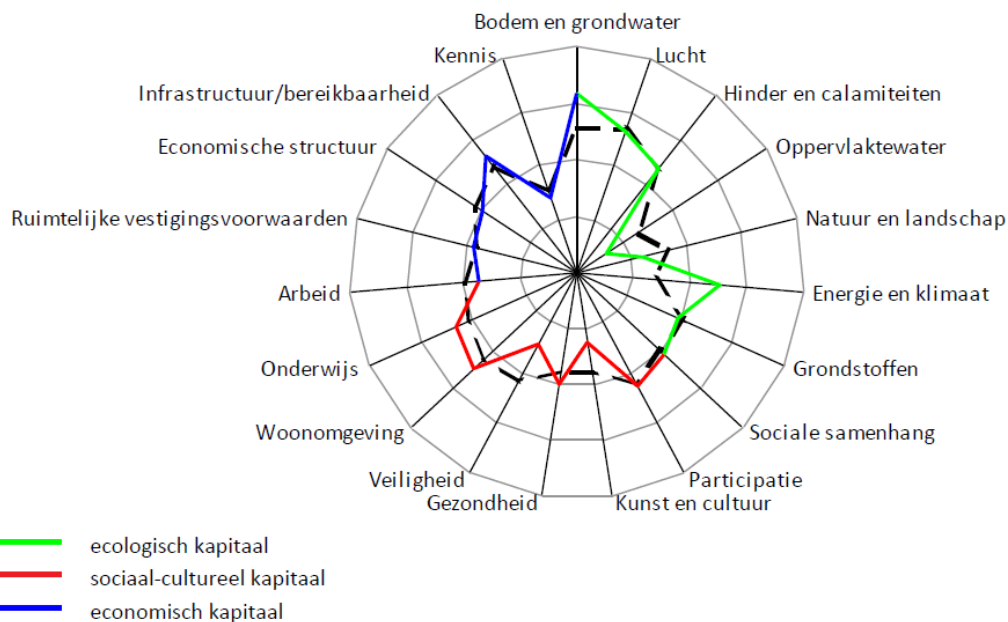
De belangrijkste stuurinstrumenten binnen onze gemeente zijn onderdeel van de P&C cyclus. Periodiek worden MARAPS, BURAPS, Reservekeepers, begrotingen etc. op- en vastgesteld. Veelal zijn deze rapportages financieel gedreven. Vanuit die optiek gezien zijn we volledig “in control”. Op basis hiervan zijn, zeker over de afgelopen periode, veel beslissingen genomen.

Maar kennen we hiermee onze stad wel écht? Nemen we wel de meest effectieve besluiten? Wat is het effect van de uitgevoerde activiteiten, en wat is hun bijdrage aan onze (geambieerde) ontwikkelingsrichting? De people, planet, purpose benadering vraagt om méér dan alleen een financieel inzicht.

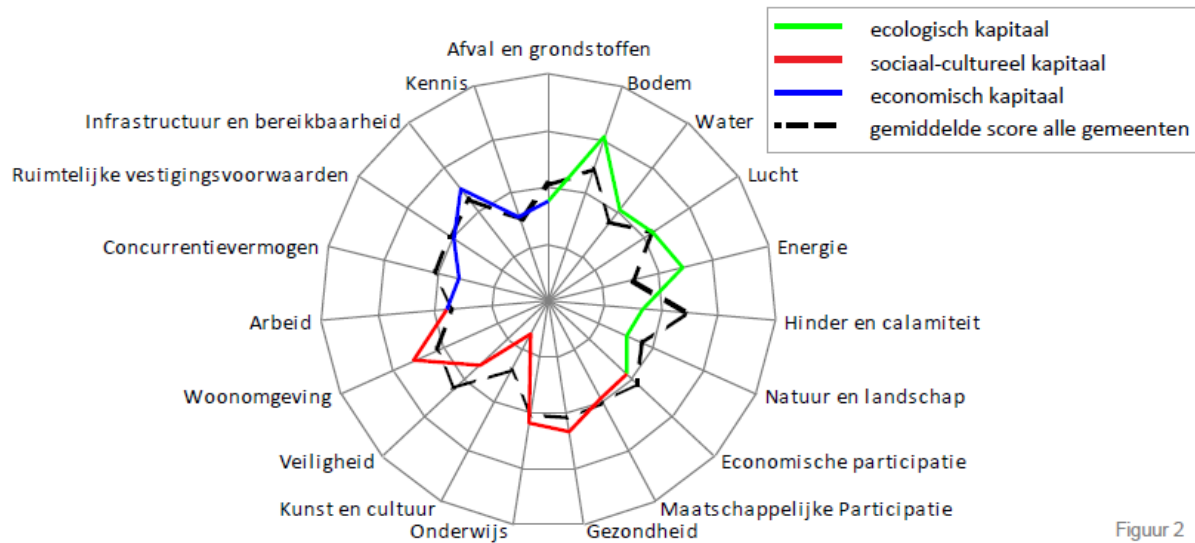
Er zijn diverse standaard “meetinstrumenten” beschikbaar. Telos (Universiteit Tilburg) bijvoorbeeld heeft de “Nationale monitor duurzaamheid 2014” uitgebracht. Een enigszins misleidende naam overigens. Want het betreft een monitor die aangeeft hoe we er als stad in z’n totaliteit voorstaan. Een soort thermometer dus. Niet alleen op het gebied van duurzaamheid, maar juist ook op het gebied van het economisch en sociaal-cultureel “kapitaal”. De monitor is samengesteld op basis van ca. 90 afzonderlijke parameters, is gebaseerd op openbare bronnen en bevat zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens. Tevens is de monitor een benchmark t.o.v. andere gemeenten. Het complete rapport is [hier](#) te downloaden.

Ter illustratie zijn onderstaand in een spinnenwebdiagram de scores per “kapitaal” voor onze gemeente weergegeven:

2014

2015

Figuur 2

Ter verduidelijking : de score per kapitaalgoed wordt bepaald door samenvoeging van een aantal onderliggende effectindicatoren. De schaal loopt van binnen naar buiten van 0 tot 100%. M.a.w. we zijn “klaar” met duurzaam ontwikkelen zodra voor alle kapitalen de buitenrand is bereikt.

De monitor is te beschouwen als een eerste globale indicatie van “de staat van onze stad” en geeft aanwijzingen waar we ons op zouden moeten of willen concentreren. Blijven we onze sterke punten verder ontwikkelen? Gaan we onze inzet op “achterstandskapitalen vergroten?”

Hierbij blijft het van groot belang om ons hierop niet op blind te staren. Het gebruik van andere, aanvullende informatie (zie ook 10.1 Informatiemanagement) blijft van groot belang.

7.1.1 Absolute waarden

Onderverdeeld naar de drie hoofdonderdelen scoort Heerhugowaard het beste op “ecologisch kapitaal” (planet, het fysieke domein), neutraal op “economisch kapitaal” (purpose, het economisch domein) en relatief het minst op “sociaal cultureel” kapitaal (people, het sociaal domein”).

Globaal kan worden gesteld dat we ongeveer “halverwege” zijn, met enkele uitschieters naar beneden, te vertalen als onze zwakkere punten (“oppervlaktewater”, “arbeid”, “kunst en cultuur”, “kennis” en “veiligheid”) en naar boven (“energie en klimaat”, “bodem en grondwater”, “infrastructuur/bereikbaarheid” en “woonomgeving”), onze sterkere punten.

7.1.2 Relatieve waarden

De stippellijn in het spinnenweb is de gemiddelde score voor Nederland. Deze is opgebouwd uit de afzonderlijke scores voor alle ruim 400 gemeenten in Nederland. De stippellijn biedt daarmee een basis om te kunnen bepalen hoe Heerhugowaard er relatief, dus ten opzichte van alle andere gemeenten, voorstaat. Hoewel vergelijken op zich zeer nuttig kan zijn blijven we uitgaan van de eigen kracht van onze gemeente. Wel is het zinvol om als er vergelijkingen gemaakt worden dit te

doen met “vergelijkbare” gemeenten. Andere vergelijkingen hebben minder zin omdat dan de diversiteit tussen gemeenten een te grote rol gaat spelen.

NB Opgemerkt dient te worden dat, indien we “formeel” tot het gebruik van een dergelijk instrument voor effectmeting (raadsproject effectindicatoren) overgaan, het van belang is om de oorsprong c.q. kwaliteit van de gebruikte openbare bronnen na te gaan .

Voor de verbreding van de duurzaamheidsambities tot een organisatiebrede ontwikkelingsfilosofie is het noodzakelijk om over een adequaat instrumentarium te kunnen beschikken. Het college ziet daarom met veel belangstelling uit naar de uitkomsten van het project effectindicatoren wat momenteel i.s.m. de raad wordt doorlopen.

8 Duurzame ontwikkeling : afwegingskader

8.1 Strategisch

Het college heeft in haar strategische afwegingen in het collegeprogramma “op de achtergrond” gebruik gemaakt van de resultaten van de Nationale monitor duurzaamheid 2014. Bewust wordt hier de term “op de achtergrond” gebruikt omdat –zoals gezegd- het inzetten van dit of ander, vergelijkbaar instrument onderdeel is van het project “effectindicatoren” wat op dit moment samen met de raad wordt doorlopen.

Met het spinnenweb vanuit het vorige hoofdstuk in gedachten is duurzame ontwikkeling te definiëren als het evenwichtig vooruitgang boeken op het sociaal domein, het economisch domein en het fysiek domein. Voor iedere afweging moet daarom worden bepaald of deze past in gewenste strategische ontwikkelingsrichting.

Op basis van in voorgaande hoofdstukken geschetste duurzame ontwikkelingsambities, de context, de lokale kaders en de “staat van de stad” stelt het college voor om de door de raad te hanteren strategische richtinggevende speerpunten als volgt samen te vatten :

ZORG	<ul style="list-style-type: none">• het borgen van de zorg• ontzien van meest kwetsbaren• sociale stijging en binding
WONEN EN WERKEN	<ul style="list-style-type: none">• aantrekkelijke woon- en werkgemeente• gezonde economische positie van Heerhugowaard, regio Alkmaar, Noord-Holland en MRA)
VEILIGHEID	<ul style="list-style-type: none">• inwoners voelen zich veilig
DUURZAAMHEID	<ul style="list-style-type: none">• verbreding (People, Planet, Purpose)• energie
(WOON)OMGEVING	<ul style="list-style-type: none">• vanuit fysiek domein en woonvisie, nader te ontwikkelen.• Voorstel o.a. water, natuur en landschap (zie spinnenweb)

Voor iedere ontwikkeling, ieder project, elke activiteit, kortom elke keuze waar we als organisatie voor staan –hoe klein ook- wordt **altijd** impliciet dan wel expliciet door het daartoe bevoegde gremium de afweging gemaakt of dit bijdraagt aan deze 5 strategische organisatie prioriteiten.

Binnen bovengenoemde strategische speerpunten worden geen prioriteiten aangebracht. In die zin wordt elk speerpunt op gelijke wijze “gewogen” en is het aan de “politiek” om hier de gewenste balans in te vinden. Dit geldt ook voor de “leidende principes” zoals die in de volgende paragraaf worden beschreven.

8.2 Leidende principes

In het voorgaande is hiermee een eerste aanzet gegeven om te komen tot een generiek afwegingskader duurzame ontwikkeling, gebaseerd op de richtinggevende uitspraken die worden gedaan binnen de vastgestelde kaders. Zoals al eerder is aangegeven hebben we ook uitspraken

gedaan over de wijze waarop we de geambieerde ontwikkeling willen gaan vormgeven. Hoe pakken we zaken aan, met welke “houding” gaan we de uitdagingen te lijf? Deze zgn. “leidende principes” vormen een onderdeel van de totale afweging om te bepalen of een voorgestelde activiteit het verdient om tot uitvoering te komen.

Op basis van bovenstaande worden door het college onderstaande leidende principes voorgesteld :

PARTICIPATIE	<ul style="list-style-type: none"> • actief burgerschap, • burgerinitiatief, • initiatief verschuiven naar de burgers, • van inspraak naar participatie)
VERBINDING	<ul style="list-style-type: none"> • verbinden fysiek, sociaal en economisch domein • integrale aanpak, • ontschotting sociaal domein
GEMEENTELIJKE ROL	<ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren • van project naar proces • samenwerking op uitvoerende taken • samenwerken van ondersteunende taken • verbinden, stimuleren aanjagen • netwerk, kennis en organiserend vermogen
VRAAGGERICHT	<ul style="list-style-type: none"> • Inventief • meer inspelen op mogelijke oplossingen dan op overheidsgelijk • terugdringen overbodige en knellende regels • van aanbodgericht naar vraaggericht
INFORMATIE	<ul style="list-style-type: none"> • digitalisering van producten • kennisorganisatie

8.3 Effect en haalbaarheid

Tenslotte worden voor alle ontwikkelingen de haalbaarheid, de risico's, de impact en de financiële consequenties in kaart gebracht alvorens een definitief besluit genomen kan worden :

COMPLEXITEIT	<ul style="list-style-type: none"> • mate van innovativiteit • aantal stakeholders etc.
IMPACT	<ul style="list-style-type: none"> • wie worden “geraakt”, • wat is de bijdrage aan doelstellingen
RISICO	<ul style="list-style-type: none"> • onzekerheden • organisatorisch • juridisch • technisch • financieel
FINANCIËLE CONSEQUENTIES	<ul style="list-style-type: none"> • voor gemeente

Zowel de strategische richtinggevende speerpunten als de leidende principes als ook de haalbaarheid zijn in aantal beperkt tot de kern en daarmee tot de hoofdlijnen teruggebracht. Door voorgenomen activiteiten hierlangs te “plussen en minnen” kan snel en eenvoudig inzicht worden verkregen of deze past binnen de ontwikkelingsrichting en de ontwikkelingsfilosofie van onze gemeente. Gecombineerd met het inzicht t.a.v effect en haalbaarheid wordt een beeld verkregen of een ontwikkeling in gang gezet zou moeten worden. Nadrukkelijk wordt hierin ook gekeken naar de langere termijn, zowel in opbrengsten als in kosten (levenscycluskosten)

Kort gezegd : hoe meer plussen (groen), hoe minder minnen (rood), hoe hoger de potentie.

“Gemeente Heerhugowaard toetst en maakt keuzes aan de hand van bovenstaand afwegingskader. Hiermee wordt op efficiënte wijze invulling gegeven aan het bereiken van de gemeentebrede ambities op het gebied van duurzame ontwikkeling”

9 Speerpunten Energie 2016 t/m 2019

Voor de start van Heerhugowaard-Zuid is ten aanzien van duurzaamheid een duidelijke keuze gemaakt voor het thema energie. In het voorgaande programma duurzaamheid is dit als prioritair thema voor de gehele gemeente vastgesteld.

Het college wil nu de visie op duurzaamheid voor de komende periode verbreden naar het sociaal, fysiek en economisch domein. Hierbij wordt de people, planet, purpose filosofie gehanteerd. De winst is hierbij een integrale afweging tussen de verschillende aspecten. Een eenzijdige inzet op één of enkele thema's kan een negatief effect hebben op andere aspecten. Door te verbreden wordt dit risico nadrukkelijk voorkomen.

Goed voorbeeld doet goed volgen. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat we duurzaamheid alleen van onze omgeving verwachten en het zelf laten liggen. Duurzaamheid loopt daarom als een groene draad door onze organisatie. En of het nu gaat om inkoop van meubilair, de aanschaf van materieel, het onderhoud/gebruik van ons vastgoed of het eigen wagenpark, overall heeft duurzaamheid een prominente plek. Uiteraard binnen de vastgestelde kaders. Ook de mogelijkheden van gezamenlijke inkoop, circulaire economie en C2C (cradle to cradle) worden onderzocht. Door vrijwel wekelijkse communicatie over het onderwerp (intranet) wordt het thema blijvend onder de aandacht gebracht. Duurzaamheid is immers een verantwoordelijkheid van ons allemaal! In de voorgaande hoofdstukken is een duurzaam ontwikkelingskader geschetst wat organisatiebreed ingezet kan worden om invulling te geven aan deze “verbredingsambitie”. Nog meer dan in het verleden zullen voorstellen (vanuit het ene domein) worden getoetst op hun impact op de andere domeinen. Daarmee is duurzaamheid niet langer verbonden aan enkele personen binnen de organisatie, maar wordt het een bewuste verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Het specifieke thema energie, als onderdeel van het fysieke domein, blijft een prominente rol vervullen binnen de strategie duurzame ontwikkeling. In dit hoofdstuk worden daarom de belangrijkste speerpunten op het gebied van (duurzame) energie voor de komende jaren weergegeven. Daarnaast wordt op basis van het eerder gepresenteerde “spinnenwebdiagram” het programma duurzaamheid uitgebreid met enkele thema's. De prioriteiten binnen sociaal en economisch domein worden buiten beschouwing gelaten omdat ze onderdeel zijn van reeds vastgestelde kadernota's economie en sociaal domein.

De gemaakte keuzes zijn getoetst aan / gebaseerd op het in voorgaande hoofdstukken geschetste strategisch kader, de leidende principes en een inschatting van haalbaarheid. In het einde van dit hoofdstuk zijn de 7 speerpunten hierop “gescoord” en in een overzichtstabel opgenomen.

9.1 Bestaande bouw

Een energiezuinige, levensloopbestendige woning is comfortabel, gezond en goedkoop. Als “newtown” kent Heerhugowaard een flink aantal gelijksoortige woningen. Gebouwd vanaf de jaren 60, in tijden dat er energie in overvloed was, en veelal niet of nauwelijks geïsoleerd.

Verantwoordelijk voor ca. 25% van het totale energiegebruik in Heerhugowaard, ligt hier in potentie een geweldige opgave. Uiterst complex, maar tegelijk een prachtige uitdaging voor (lokale) bouwbedrijven, aannemers en installateurs.

Stroomversnelling : In navolging van het succesvol door Woonwaard gerealiseerde project “Stroomversnelling huurwoningen” in de Bosboomstraat in Heerhugowaard wordt nu onderzocht of een soortgelijke aanpak voor koopwoningen, “Stroomversnelling koopwoningen”, ontwikkeld kan worden.

Het project Stroomversnelling is een innovatief totaalconcept om voor bestaande woningen een pakket van comfortverhogende en energiebesparende maatregelen aan te bieden. Door in het project pakketmaatregelen gericht op het aanpasbaar, toegankelijk en levensloopbestendig maken van woningen op te nemen kan gemakkelijk worden ingespeeld op de kanteling in het sociale domein. De kwaliteit van het milieu in de woning wordt bepaald door de woning zelf én door het woongedrag. Het is belangrijk om in het project Stroomversnelling aan beide aspecten aandacht te besteden.

Gebaseerd op de vraag vanuit geïnteresseerde particuliere woningbezitters zal er in nauwe samenwerking met woningeigenaren, het Rijk, de Provincie, Woonwaard en een aantal externe partijen een innovatief totaalconcept op het gebied van comfortverhogende en energiebesparende maatregelen worden ontwikkeld, inclusief –indien noodzakelijk- een financieringsconstructie voor de woningeigenaren. Er is veel ondersteunende aandacht voor het gebruiksgedrag van bewoners. Ook een “incentive” en/of garantie in de vorm van een financiële prikkel voor de particuliere woningbezitter is mogelijk onderdeel van de te ontwikkelen aanpak.

Afhankelijk van uitgevoerde opties kan dit bij een gemiddeld energiegebruik en huidige energieprijzen een totale besparing per huishouden van € 600,- en meer op jaarbasis opleveren. De “verstroomsnelde” woningen zijn geheel aangepast aan de huidige tijd, kennen een hogere verkoopwaarde, zijn voorbereid op de toekomst en leveren een bijdrage aan leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de omgeving.

Een dergelijke geïntegreerde, grootschalige aanpak voor koopwoningen is nog niet gerealiseerd binnen Nederland. Als de pilot succesvol wordt gerealiseerd zal het concept (blauwdruk) grootschalig, gemeentebreed en financieel onafhankelijk van de gemeente kunnen worden toegepast. Niet alleen in Heerhugowaard zelf maar ook binnen de regio en zelfs daarbuiten.

Inmiddels zijn de eerste oriënterende gesprekken met stakeholders gevoerd en is het proces in gang gezet.

Ondersteunend worden een aantal “kleinere” activiteiten ontplooid die direct, dan wel indirect een bijdrage leveren aan het speerpunt “woningverbetering”. Denk hierbij aan communicatieve activiteiten, onze voorbeeldfunctie, maar ook het beschikbaar stellen van gerichte subsidies e/o leningen. Voor de laatste geldt dat aangetoond moet zijn dat hier daadwerkelijk behoefte aan is (bijvoorbeeld blijktens specifiek marktonderzoek).

Energiekoplappers: In de “Smartgrid” proeftuin [EnergieKoplappers](#) in Heerhugowaard wordt met tweehonderd huishoudens getest of zij energiefiles kunnen helpen voorkomen en zo geld kunnen verdienen door flexibel met energie om te gaan.

Naast de 200 huishoudens nemen Alliander, Essent, IBM, ICT Automatisering, NRG031 en de Gemeente Heerhugowaard deel aan de proeftuin. Het project wordt met subsidie van het Innovatieprogramma Intelligente Netten (IPIN) vanuit het rijk gerealiseerd. De uitkomsten van het onderzoek zullen worden gebruikt om inzicht te krijgen hoe met flexibiliteit duurzame energie kan groeien, het elektriciteitsnet tegen zo laag mogelijke kosten betrouwbaar kan blijven en hoeveel dit kan opleveren voor huishoudens. Flexibel energiegebruik zorgt ervoor dat er minder energiefiles ontstaan en het bestaande elektriciteitsnet minder uitgebreid hoeft te worden. Dit levert een flinke besparing voor het net op die in de toekomst via de energieleverancier ten goede kan komen aan huishoudens. In de proeftuin wordt het voordeel per maand verdeeld over de 200 deelnemende huishoudens.

Naast deze zgn. smartgrids vormt *opslag* van energie naar verwachting de komende jaren een belangrijk thema. En hoewel hiervoor op dit moment nog geen concrete plannen bestaan is het goed voorstelbaar dat de eerste initiatieven/experimenten hiermee zich in de komende periode zullen aandienen. We volgen deze ontwikkelingen nauwlettend, en waar mogelijk worden kansen (liefst geïntegreerd) benut.

Gemeentelijke gebouwen : De eigen gebouwen. Naast energie- en kostenbesparing, van belang voor interne bedrijfsvoering, wordt hiermee vooral naar buiten toe het goede voorbeeld gegeven. Onderdelen van dit proces : Inventarisatie en analyse van energiefacturen en contracten, plaatsing van slimme meters, training van de gebouwbeheerders, uitvoeren van maatregelen, “uitbesteden” van energievoorziening.

Nieuwbouw : De komende jaren zal de normering voor energieprestatie (EPC) voor nieuwbouwwoningen steeds verder worden aangescherpt. In 2020 gaat deze naar nul. Vanaf dat moment zal iedere nieuw te bouwen woning energieneutraal zijn, en lost dit probleem zich “vanzelf op”. Ondanks het nog steeds fragiele herstel en de enorme concurrentie op de huidige woningmarkt blijven wij vooruitlopend hierop, maar ook om hier het goede voorbeeld te geven samen met vooruitstrevende ontwikkelaars zoeken naar de mogelijkheden om een aantal “nul op de meter woningen” ruim voor 2020 te realiseren.

Subsidies op zonnepanelen zijn niet meer van deze tijd, zonnepanelen zijn immers “gemeengoed” geworden binnen reguliere woningbouw althans- en inmiddels rendabel. Daarnaast past dit middel niet meer bij onze huidige rolopvatting. Voorgesteld wordt dan ook om de nog lopende trajecten in Stad van de Zon af te ronden, maar daarna subsidiëring van zonnepanelen voor particuliere woningbouw niet voort te zetten.

Per 1 januari 2016 lanceert Provincie Noord-Holland nog wel een PV subsidieregeling voor sportverenigingen en maatschappelijk vastgoed. Zeer recentelijk zijn Heerhugowaardse verenigingen (die beschikken over een eigen gebouw) middels een persoonlijke “wervende” mailing hierover geïnformeerd. Binnen de gemeente hebben we de afgelopen jaren een enorm veel

expertise opgebouwd op dit gebied. We doen dan ook het aanbod om deze kennis in te brengen en op deze manier de verenigingen te helpen bij het proces van aanschaf, financiering en realisatie van zonnepanelen. Een voorbeeld van slim gebruik maken van beschikbare instrumenten in onze omgeving waarmee één van de doelgroepen middels een provinciale “groene lening” wordt gestimuleerd om duurzame maatregelen te treffen. Inmiddels heeft een eerste vereniging zich gemeld.

Bedrijven : Vanuit het activiteitenbesluit zijn bedrijven verplicht om alle energiebesparende maatregelen te treffen die zich binnen 5 jaar terugverdienen. Door het ministerie van Infrastructuur en Milieu is aan de VNG een subsidie van € 3 miljoen euro toegekend. Hiervoor heeft de RUD een Uitvoeringsplan Energiebesparing opgesteld. Vanuit de VNG is voor de uitvoering van dit plan een ondersteuningsbedrag toegekend die over de periode 2015 en 2016 zal worden ingezet voor de uitvoering van het projectplan waarin de activiteiten zijn beschreven om de energiebesparing bij bedrijven en instellingen een hogere prioriteit te geven.

Financiële incentives : in het verleden is door gemeente een aantal “recht toe recht aan” subsidieregelingen op het gebied van duurzaamheid succesvol uitgevoerd. Vandaag de dag sluit dit instrument niet meer aan bij onze werkwijze (zie leidende principes). Het college is daarom van mening dat hier terughoudend en zorgvuldig mee om moet worden gegaan. Daarnaast erkent het college dat subsidies en leningen in een aantal situaties wel degelijk drempelverlagend kunnen werken en daarmee een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van onze ambities.

Door de gemeenteraad is in de afgelopen periode een aantal moties en amendementen ingediend die onder de noemer financiële incentives zijn te scharen. Eén ervan, een zeer specifieke subsidie voor Sedumdaken (in het kader van waterberging en klimaatadaptatie) is inmiddels vastgesteld en zal per 1-1-2016 beschikbaar zijn.

Voor de overige “duurzaamheidsmaatregelen” stelt het college voor de mogelijkheden van een “generiek” duurzame subsidie/ leningsinstrument te onderzoeken. Vraaggericht (waar is behoefte aan, wat is nodig?), waarmee bij voorkeur ook een bijdrage wordt geleverd aan de ambities vanuit het sociaal en economisch domein. Een zgn. “groene lening” voor particuliere woningbezitters vormt één van de mogelijk in te zetten instrumenten, afgestemd op een onderdeel van de hierboven geschetste aanpak “Stroomversnelling”. De eerste verkennende gesprekken met het rijk, de provincie en woningcorporatie hebben inmiddels plaatsgevonden, een subsidieaanvraag vanuit de regio aan Provincie Noord-Holland is in voorbereiding en zal voor het einde van dit jaar (2015) worden ingediend.

9.2 Grootschalige zonne-energie

Op het gebied van zonne-energie (PV) heeft gemeente Heerhugowaard de afgelopen periode flinke successen geboekt. Naast Stad van de Zon hebben de collectieve inkoopacties en het naar verwachting in 2016 in productie te nemen zonnepanelenveld van bijna 10 ha. (realisatie afhankelijk van verkrijgen van SDE subsidie door initiatiefnemer) ervoor gezorgd dat zonnepanelen in Heerhugowaard zo langzamerhand “gemeengoed” zijn geworden. Mede als gevolg van de dalende prijzen voor zonnepanelen is de rol van gemeente inmiddels veranderd van “subsidieverstrekker”

naar “verbinder en facilitator”. In sommige gevallen levert PV inmiddels zelfs een positieve bijdrage aan de reserve.

Zonne-energie blijft een belangrijk speerpunt van het college. Vanuit onze nieuwe rol zetten wij in op verdere substantiële uitbreiding van de hoeveelheid PV. Door de focus te richten op met name de ondernemers (en daarmee de beschikbaarheid van een grote hoeveelheid m² bedrijfsdaken) wordt vanuit het fysieke domein nadrukkelijk de verbinding gemaakt met het economisch domein. “Groene” ondernemingen hebben nu eenmaal een streepje voor, qua concurrentiepositie, maar ook als potentieel werkgever voor de komende generatie.

De businesscase voor zon op bedrijfsdaken is vooralsnog “mager” te noemen. Nadrukkelijk blijven we samen met geïnteresseerde ondernemers, maar bijvoorbeeld ook zorginstellingen (vooruitlopend op ontwikkeling van Boulevard van Lichaam en Geest / “Noord-as”) , zoeken naar kansen en nieuwe mogelijkheden om ons ook in de toekomst op “zon” te blijven onderscheiden. We blijven derhalve de naam “Stad van de Zon” koesteren en rijden voorop in de kopgroep.

Naast zon kennen we ook biomassa, wind, en water (getijden) als duurzame energiebron. Hier kunnen we kort over zijn: we kiezen ervoor om geen voortrekkersrol te vervullen. Enerzijds omdat het gewoonweg niet kan (Provincie staat geen nieuwe windturbines / parken toe in Heerhugowaard, we kennen geen eb en vloed aan het strand van Luna) anderzijds omdat het niet of nauwelijks is geagendeerd in onze omgeving. Neemt niet weg dat we ontwikkelingen op deze thema’s nauwlettend zullen blijven volgen en waar mogelijk zullen faciliteren.

9.3 Warmtenet

Bodemwarmte (WKO en geothermie), warmtecollectoren (zonneboilers, asfaltwarmtecollectoren) en restwarmte (vanuit bedrijfsprocessen, ook HVC) kunnen eveneens worden gezien als duurzame energiebronnen. Aan elkaar verbonden via een stelsel van warm- en koud- waterleidingen vormen deze bronnen samen een warmtenet : het derde speerpunt van gemeente Heerhugowaard.

Op al deze terreinen vinden in Heerhugowaard belangrijke ontwikkelingen plaats. Ontwikkelingen – te beschouwen als afzonderlijke kralen- die ertoe leiden dat er in de toekomst een dergelijk warmtenet – een kralenketting- wordt gerealiseerd:

- Asfaltcollectoren op Zandhorst
- Lokaal warmtenet door een 8-tal ondernemers op Zandhorst
- Uitbreiding van het warmtenet HVC naar Heerhugowaard, aansluiting van o.a. Zuidwijk Huygenhoek en het Altongebied.

Het college streeft hierbij naar één warmtenet. Het kan in onze optiek niet zo zijn dat deze ontwikkelingen op zichzelf (blijven) staan, of elkaar zelfs belemmeren. Vanuit een faciliterende, proactieve en verbindende rol in het proces brengen we belanghebbenden bij elkaar en we brengen kennis in om hiervoor de optimale condities te creëren. Op deze wijze werken we aan het imago van een betrouwbare regisseur en partner.

Waar mogelijk spelen we proactief in op deze ontwikkelingen door deze innovators m.b.t. allerlei 'randzaken' die in de publieke sfeer liggen (leges, vergunningen, bestemmingsplannen, beheer, etc) optimaal te begeleiden.

Het warmtenet levert daarbij niet alleen een (forse!) bijdrage aan de energiedoelstellingen. Een warmtenet geeft een economische impuls (werkgelegenheid) en zelfs concurrentievoordeel (vestigingsklimaat) voor zowel bedrijven als inwoners (in eerste instantie Zuidwijk Huygenhoek) van onze gemeente. Ook de afhankelijkheid (levering en prijs) van een aantal olie/gas producerende landen neemt af.

Het moge duidelijk zijn dat het college fors inzet op deze omvangrijke ontwikkeling. Het gaat hierbij om een miljoenenproject. Vooralnog kiezen we hierbij voor een actieve, faciliterende rol. Mocht vanuit dit proces de behoefte ontstaan aan een gewijzigde rol van gemeente, bijvoorbeeld een (gemotiveerde) vraag om financiële participatie in een op te richten ESCO (*Energy Service Company*) dan zal hiervoor een specifiek besluit moeten worden genomen.

9.4 Alton

Ongeveer 30% van het totale energiegebruik in Heerhugowaard komt voor rekening van de glastuinbouw. Een belangrijke sector dus, als het gaat om het realiseren van onze energieambities. Daarnaast is het ook een sector die de afgelopen jaren zwaar onder druk stond. De (financiële) mogelijkheden waren derhalve beperkt. Op dit moment lijkt het tij enigszins te keren, en zoekt men actief naar nieuwe, innovatieve manieren van bedrijfsvoering. Samenwerking met collega ondernemers speelt hier een essentiële rol.

In nauwe samenwerking met het Ontwikkelingsbedrijf, LTO, de Altonstichting, Provincie Noord-Holland en HVC is de afgelopen tijd de technische en globale financiële haalbaarheid van een warmteleiding vanuit HVC naar het Altongebied onderzocht. Inmiddels is een belangrijke rijkssubsidie om deze ontwikkeling financieel mogelijk te maken toegekend. Hierdoor wordt het mogelijk om het bestaande HVC net in Alkmaar door te trekken naar de bestaande warmtenetten in Heerhugowaard en Langedijk, en in een later stadium naar het Altongebied. Gemeente Heerhugowaard vervult hierin een actieve, faciliterende en coördinerende rol.

Naast warmte is een adequate en betrouwbare CO₂ voorziening van levensbelang voor een toekomstbestendig Alton glastuinbouwcluster. De huidige installaties verzorgen zowel warmte als CO₂. Door aansluiting op het restwarmtenet valt de CO₂ voorziening weg. Het is daarmee van essentieel belang om –liefst ruim- voor die tijd een alternatief te ontwikkelen. Om e.e.a ruimtelijk mogelijk te maken speelt gemeente Heerhugowaard een sleutelrol.

Op het moment dat zowel CO₂ en restwarmte concurrerend kunnen worden aangeboden binnen het Altongebied betekent dit een belangrijke opwaardering van het gebied. Een verbeterd vestigingsklimaat zal glastuinbouwbedrijven vanuit het buitengebied gaan aantrekken. Dit, gecombineerd met leveringszekerheid, en ook bij de bedrijfsomvang passende teelten c.q. activiteiten (uitgangsmateriaal, veredeling), positionering, marketing etc. zullen een belangrijke impuls betekenen voor het gebied. Fysiek, sociaal én economisch.

De besparing op het gebruik van fossiele brandstoffen is fors. Naar verwachting wordt uiteindelijk een besparing van 30% op het huidige *totale* energiegebruik van de gemeente Heerhugowaard gerealiseerd.

9.5 Mobiliteit

Duurzame mobiliteit is stevig verankerd in het gemeentelijk verkeer en vervoer beleid. Daarnaast vormt de ontwikkeling van het stationsgebied een belangrijke peiler binnen duurzame mobiliteit. De ontwikkelingen op en langs het spoor en in het stationsgebied zijn de dragers/basis voor alles wat we in Heerhugowaard willen bereiken op het gebied van duurzame mobiliteit.

Binnen de samenwerking op De Zaancorridor gaan we op zoek naar verbeteringen in de openbaar vervoersverbindingen met voor ons belangrijke stedelijke regio's zoals Amsterdam en Haarlem. We werken tegelijk samen aan een betere verknoping van vervoersmodaliteiten in ons Stationsgebied, we investeren in de aantrekkelijkheid van de openbare ruimte en bieden de markt de ruimte om met ons mee te doen. We transformeren het stationsgebied de komende jaren stapsgewijs naar een Stationspark Heerhugowaard: wonen, werken en voorzieningen in een groene, stedelijke omgeving aan het spoor. Alles wat we doen draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Heerhugowaard als woon- en werkgemeente en we positioneren ons bewust als voorzieningencentrum in de regio. De Heerhugowaardse groen-stedelijke identiteit waar we trots op zijn en ons vernuft op het gebied van duurzaamheid moet direct herkenbaar zijn wanneer je uit de trein stapt. In het Stationsgebied mag dan ook geëxperimenteerd worden met nieuwe vormen van stedelijkheid en duurzame mobiliteit maakt daar slim onderdeel van uit. Met de HugoHopper als sprekend voorbeeld krijgt ook de sociale component de nodige aandacht. Het streven is om station via alle modaliteiten en vanuit alle wijken en de omliggende dorpen goed bereikbaar te maken. Voldoende parkeergelegenheid voor zowel auto als fiets is hier een onderdeel van.

Met name elektrisch vervoer heeft de afgelopen 2 jaar een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Heerhugowaard heeft dit tijdig (h)erkend ; inmiddels is een vrijwel dekkend netwerk van laadpalen gerealiseerd, eind 2015 in totaal ruim. 50 aansluitingen. Met het volwassen worden van deze markt zullen samen met de provincie en de Metropoolregio Amsterdam ook de mogelijkheden van (professioneel) beheer en exploitatie verder worden onderzocht. Het wagenpark van de gemeente zelf bestaat inmiddels uit 4 elektrische auto's, en voor de écht lange afstanden is een aantal hybride auto's beschikbaar. Ook deelautoconcepten vinden zo langzamerhand hun weg binnen het Heerhugowaardse. De gemeente zal het autodelen verder onder de aandacht brengen en stimuleren. Hiervoor is een plan van aanpak in ontwikkeling.

We zijn ervan overtuigd dat –zeker de komende 4 jaar- de markt voor elektrisch vervoer zich blijft ontwikkelen. Actieradius neemt toe, de laadtijd neemt af, en de eerste elektrische bussen en vrachtauto's zijn inmiddels op de markt. De mogelijkheden van een (snel)laadstations, al dan niet gekoppeld aan zonnepanelenvelden zijn nadrukkelijk in beeld. Binnen mobiliteit blijven we dan ook vasthouden aan de doorontwikkeling van elektrisch vervoer.

De mogelijkheden om duurzaamheid nog steviger te verankeren in bijvoorbeeld OV-concessies door de Provincie worden nauwlettend gevolgd en waar mogelijk toegepast. Wanneer de provincie en de

busvervoerder in de nieuwe busconcessie plannen hebben voor een andere voertuigtechnologie dan staan wij open voor experimenten.

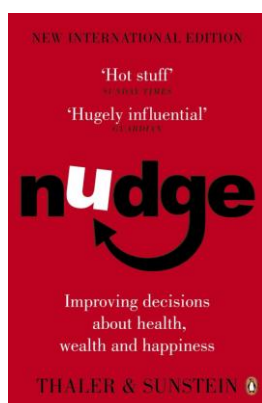
Daarnaast zal er veel aandacht (blijven) bestaan voor het op alle fronten stimuleren van fiets- en OV-gebruik. In de samenwerking op De Zaancorridor krijgt de zone van zo'n 10 minuten fietsen rondom het station de komende jaren aandacht. Ook de voetganger krijgt ruim baan. Lopen is een belangrijke schakel in de mobiliteitsketen en is goed voor het individu (gezondheid), de samenleving, milieu en klimaat. De stapsgewijze integratie van het Stationsgebied en Stadshart tot een meer samenhangend centrumgebied zorgt daar voor. We hechten in dat kader veel waarde aan de belevingswaarde van groen in de openbare ruimte.

Via het MIRT-onderzoek NOWA is de gemeente nauw betrokken bij het opstellen van een mobiliteitsvisie voor de periode 2020-2040 voor de A9-corridor; het gebied van de Haarlemmermeer tot Heerhugowaard. In dit MIRT-onderzoek wordt ook gekeken naar de effecten van de trends en ontwikkelingen zoals Uber, autodelen en de zelfrijdende auto.

9.6 NME

Een speerpunt van geheel andere orde vormt “gedrag”. Duurzaam ontwikkelen betekent keuzes maken die passen bij deze ontwikkelingsrichting, en de daarbij gehanteerde leidende principes. Dit is geen kwaliteit waar ieder bedrijf, iedere inwoner, maatschappelijke organisatie maar ook wijzelf als organisatie, zomaar van nature over beschikt. Aanbieden van informatie, communicatie is en blijft noodzakelijk.

Het college onderkent dit en benoemt daarom NME (natuur, mens en economie) als één van haar speerpunten. Niet als doel, maar als een instrument wat ons helpt, om samen (te leren) deze duurzame koers te varen. De verbreding van onze ambitie, de veranderende rolopvatting, is ook de reden waarom dezelfde afkorting nu een nieuwe betekenis heeft gekregen. De nieuwe invulling is breder dan het ontwikkelen en aanbieden van “producten” specifiek gericht op scholen. Inwoners (mens), bedrijven (economie) en maatschappelijke organisaties worden nadrukkelijk toegevoegd als doelgroep én als deelnemer. Binnen de regio zal actief worden gezocht naar mogelijke samenwerkingsvormen. De mogelijkheden van “verzelfstandiging” zullen worden onderzocht. Het millenniumplatform wordt als zelfstandig orgaan opgeheven en wordt geïntegreerd binnen NME .

Naast het instrument “communicatie en voorlichting” zal ook het instrument “nudge” worden gebruikt. Nudge komt erop neer dat geen “oplossingen of ideeën” worden aangeboden, maar in plaats daarvan een keuzearchitectuur. Een keuze-architectuur die is gebaseerd op een latente behoefte en het maken van een (duurzame) keuze –bij wijze van spreken- terugbrengt tot enkele muisklikken. Het uiterst succesvolle concept collectief PV inkopen, bijvoorbeeld, is op dit principe gebaseerd. Het voert te ver om deze werkwijze hier in detail verder uit te werken, op internet en in o.a. onderstaand [boekje](#) wordt e.e.a. uitvoerig toegelicht.

NME positioneert zich als platform (www.nmeheerhugowaard.nl) voor de netwerksamenleving, het platform verbindt mensen, ondernemers en initiatieven.

Naar verwachting zullen nieuwe initiatieven zich de komende jaren melden, waarbij het niet langer alleen om “energieprojecten” zal gaan. Particulieren en bedrijven zullen zich gaan “organiseren” –al dan niet op een idee gebracht, vanuit de leidende principes en onze manier van werken- en aankloppen bij de gemeente om het idee verder te brengen. Ook participatie en lokale energiecoöperaties worden vanuit NME worden actief gefaciliteerd.

9.7 Overig fysiek

Vanuit de objectieve monitorgegevens (spinnenwebdiagram) komt naar voren dat op het fysiek domein (de groene lijn) HHW enigszins achterblijft op de thema’s “oppervlaktewater” en “natuur en landschap.” Het college streeft ernaar om deze achterstand goed te maken en in elk geval te gaan “aansluiten” bij het peloton, zonder dat dit ten koste gaat van de positie op de andere kapitalen. Op dit moment is niet exact duidelijk waar deze achterstand door wordt veroorzaakt. Dit zal als eerste nader onderzocht moeten gaan worden. Op basis van de resultaten van dit onderzoek worden passende maatregelen ontwikkeld en indien noodzakelijk aan de gemeenteraad voorgelegd.

Het economisch domein (blauwe lijn) en sociaal domein (rode lijn) vallen zoals eerder gemeld buiten het bereik van deze strategie, en vormen onderdeel van de kadernota’s sociaal en economie. . Naar verwachting zullen ook tijdens de totstandkoming van de kadernota fysiek domein (in ontwikkeling) enkele aanvullende speerpunten worden benoemd. Deze worden t.z.t. aan het bestuur voorgelegd.

9.8 Afwegingskader en speerpunten

In onderstaand overzicht worden de gemaakte keuzes op basis van het afwegingskader en het spinnenwebdiagram samengevat :

	Woning verbetering	Grootsch. zon	Warmte-net	Alton	Duurzame Mobiliteit	NME	Overig fysiek
ZORG	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
WONEN EN WERKEN	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
VEILIGHEID	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja
DUURZAAMHEID	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
(WOON)OMGEVING	Ja	Nee	Onbekend	Onbekend	Onbekend	Onbekend	Ja
PARTICIPATIE	Ja	Onbekend	Ja	Ja	Nee	Ja	Onbekend
VERBINDING	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Onbekend
GEMEENTELIJKE ROL	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
VRAAGGERICHT	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
INFORMATIE	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee

COMPLEXITEIT	Groot	Klein	Groot	Groot	Gemidd	Groot	Onbekend
IMPACT	Groot	Groot	Groot	Groot	Gemidd	Klein	Onbekend
RISICO	Groot	Klein	Groot	Groot	Gemidd	Klein	Onbekend
FINANCIELE CONS.	Onbekend	Klein	Onbekend	Onbekend	Klein	Gemidd	Onbekend

De tabel is te lezen vanuit de kolommen. Bijvoorbeeld : “woningverbetering” levert (of kan leveren) een bijdrage aan ieder strategisch richtinggevend speerpunt en vrijwel ieder leidinggevend principe. De complexiteit, impact en het risico zijn “groot”, de financiële consequenties voor gemeente “onbekend”

Een “ja”, “nee”, “groot”, “klein” kan een positieve (groen) of negatieve(rood) invloed op de “totaalscore” hebben. Kort gezegd : hoe meer groen, hoe minder rood, hoe beter.

10 Randvoorwaardelijke aspecten

Uit voorgaande hoofdstukken valt af te leiden dat onze rol als gemeente is veranderd en blijft veranderen. Niet langer zijn we de overheid die alles bepaalt (en betaalt), we vragen van onze inwoners en bedrijven meer initiatief, we werken meer dan ooit samen, we maken de omslag van aanbodgericht naar vraaggericht, we begeven ons actief in allerlei netwerken, we faciliteren etc.

Om optimaal invulling te kunnen geven aan deze nieuwe rolopvatting is het van belang dat er meer dan in het verleden aandacht wordt geschonken aan een aantal hiervoor essentiële randvoorwaarden. Het voert te ver om deze in dit kader tot in detail uit te werken, maar het zijn wel belangrijke “succesfactoren” en daarom relevant genoeg om onderstaand –in willekeurige volgorde– even kort aan te stippen

10.1 Informatiemanagement

Informatie is waardevol. Niet alleen om te controleren en te sturen, maar vooral ook om goede besluiten te kunnen nemen en/of te onderbouwen. De gemeente beschikt over enorme hoeveelheden gegevens. In de ca. 300 softwareapplicaties die we in huis hebben wordt een enorme hoeveelheid en verscheidenheid aan gegevens geregistreerd. Gegevens, die door slim samenvoegen en combineren kunnen worden verrijkt tot informatie, of zelf tot kennis.

Daarnaast is in de afgelopen jaren een nieuwe stroom aan informatie ontstaan : social media. Mensen en organisaties delen op allerlei platforms de zaken die ze bezighouden, waar ze een mening over hebben. Veel (commerciële) organisaties monitoren dit gedrag inmiddels nauwgezet en spelen slim en adequaat in op trends die ze uit deze stroom van informatie extraheren. Bedrijven als bijvoorbeeld Facebook en Google ontlenen hieraan hun bestaansrecht.

Deze kennis kan enerzijds worden ingezet en toegevoegde waarde bieden aan allerlei projecten, zowel “eigen” projecten, als worden ingebracht in een netwerk. Het beschikken over actuele, betrouwbare informatie kan daarnaast een belangrijk “concurrentievoordeel” bieden en helpen bij het beoordelen van (de haalbaarheid) van allerlei (externe) initiatieven en plannen.

Professioneel informatiemanagement (niet te verwarren met “ICT techniek), wat er voor zorgt dat actuele informatie/kennis in samenhang op het juiste moment bij de juiste mensen beschikbaar is , is voor de komende jaren van groot belang. Het college erkent het belang van informatie- c.q. kennismanagement , en onderzoekt de mogelijkheden om hierin verder te ontwikkelen.

10.2 Netwerk- relatie-en contactmanagement

Een zwaar woord.....maar cruciaal! In al wat de gemeente doet, heeft zij met een veelheid aan partners te maken. Om te beginnen met burgers en bedrijven, maar daarnaast ook met verschillende uitvoerende, raadgevende en ondersteunende organisaties. De positie van de gemeente verandert steeds meer tot ‘facilitator’, verbinder tussen partijen, in plaats van zelf de motor te zijn achter nieuwe ontwikkelingen. Tot voor kort was het koffieapparaat in de pantry dé plek om informatie uit te wisselen en zaken af stemmen. Vandaag de dag volstaat dit niet meer. Enerzijds neemt het aantal onderlinge contactmomenten intern af a.g.v. flexwerken, anderzijds neemt het aantal contacten extern sterk toe a.g.v. het werken volgens de leidende principes. Als kennis- en netwerkorganisatie kunnen we het ons niet langer veroorloven om dit aan toevalligheden over te laten. De belangen zijn

gewoonweg te groot. Of we het leuk vinden of niet, de komende periode zal er nagedacht moeten worden over het professionaliseren van netwerk- relatie-en contactmanagement teneinde onafhankelijk van tijd en plaats te kunnen beschikken over actuele, relevante informatie over en vanuit de verschillende netwerken. Ook hiervoor geldt dat het college de mogelijkheden om hierin verder te professionaliseren onderzoekt.

10.3 Organisatorisch

Mede als gevolg van de verbredingsambitie heeft er recentelijk een organisatorische aanpassing plaatsgevonden waarbij het programma duurzaamheid “uit het fysieke domein” is getild en ondergebracht is in de programmadirectie. Een logische aanpassing, die ervoor zorgt dat –nu ook in organisatorische zin- de duurzame ontwikkelingsstrategie en filosofie een domein-onafhankelijke positie in de organisatie heeft gekregen Dit is van belang om de verbreding, maar vooral de verbinding tussen de People, Planet, Purpose, tot stand te kunnen brengen en de slagkracht te vergroten.

We gaan ervan uit dat de verbreding kan worden opgevangen binnen de huidige formatie. Duurzame ontwikkeling is immers een verantwoordelijkheid van ons allemaal, en daarmee onderdeel van ons dagelijks werk, géén extra “taak”.

Qua verantwoordelijkheden verandert er niets structureel, besluitvorming liep en blijft lopen conform vastgestelde kaders.

11 Financieel

Zoals reeds eerder in het hoofdstuk “Terugblik” al is aangegeven is in financieel opzicht het programma duurzaamheid sterk vereenvoudigd. De reserve duurzaamheid vormt de financiële basis van het programma. Alle inkomende en uitgaande geldstromen lopen via deze reserve. Vanuit voorgaande projecten heeft de reserve zich inmiddels verzekerd van een voor de komende jaren inkomende geldstroom. Via de P&C cyclus wordt de reserve jaarlijks geactualiseerd en ter besluitvorming (reservekeeper) aan de Raad voorgelegd.

T.a.v. de inzet van deze reserve heeft de raad in het verleden een tweetal randvoorwaarden vastgesteld :

1. Voor onttrekkingen minder dan € 25.000,- is B&W bevoegd, mits deze past in het bestedingsplan van de reserve
2. In principe heeft de Reserve een revolverend karakter. M.a.w. een onttrekking mag alleen plaatsvinden als deze zichzelf binnen redelijke termijn terugverdient.

Het eerste punt levert een goed werkbaar situatie op. Verantwoordelijkheden zijn dusdanig belegd dat een goede balans wordt gevonden tussen verantwoordelijkheden op de juiste plek en een bepaalde handelingsvrijheid die de daadkracht en effectiviteit van de organisatie ten goede komen. We stellen daarom voor om deze lijn te handhaven.

Met betrekking tot het tweede punt ligt dat wat anders. Bij vooral de wat meer innovatieve activiteiten (onrendabele top) maar ook zaken waarbij het rendement vooral maatschappelijke waarde vertegenwoordigt (binnen strategische kaders!) óf niet direct terugvloeit naar de reserve (“split incentive”) leidt deze randvoorwaarde in de praktijk soms tot een spanningsveld.

De opzet leidt ertoe dat het nauwelijks mogelijk is om de voor duurzame ontwikkeling zo broodnodige innovatie toe te laten. Met als risico dat we –weliswaar met een goed gevulde reserve- als gemeente “stil blijven staan”. En als we het spreekwoord “stilstand is achteruitgaan” mogen geloven weten we allemaal wat dat betekent ...

We stellen daarom voor om de strikte eis t.a.v. revolverendheid los te laten en te vervangen door de randvoorwaarde dat de reserve zichzelf op termijn in stand houdt. In de praktijk betekent dit dat de reserve ingezet zal kunnen worden voor een mix van financieel rendabele en financieel niet – rendabele ontwikkelingen, zolang de bodem maar niet wordt bereikt. Feitelijk betekent dit dat het programma met als uitgangspunt de 7 speerpunten zichzelf financieel bedruipt.

Onderstaand de stand van de reserve per 1-1-2015 (vastgesteld in de reservekeeper 2015) :

Stand per 1 januari	2015	2016	2017	2018	2019
Beginsaldo	872	679	665	664	732
Toevoegingen					
Zonnepanelen gemeentehuis t/m 2038 (RB)	2	2	2	2	2
Windturbines (RB)	47	47	47	47	47
Asfaltcollector (RB)			8	8	8
Opbrengsten energieprojecten gebouwde omgeving	0	6	12	12	12
SDE bijdrage Ministerie EZ (prognose)	124	124	123	122	121
Onttrekkingen					
Deelovereenkomsten 50% van alle nieuwbouw= 125 woningen p.j.	50	50	50	50	50
NME	66	47	47	47	47
Regionaal duurzaamheidsfonds (RB)	54				
Gebouwde omgeving (incl. eigen gebouwen energieproductie)	25	25	25		
Mobiliteit & bedrijven	20	20	20		
Asfaltcollector (RB)	25	25	25		
Maaibeleid/schappen	26	26	26	26	26
Strategie Duurzame Ontwikkeling 2016 - 2018	100	ntb	ntb	ntb	ntb
Eindsaldo	679	665	664	732	799

Vooralsnog is er geen reden om hier voor het lopende jaar (2015) wijzigingen in aan te brengen. Met name de reeds opgenomen € 100.000 voor Strategie Duurzame Ontwikkeling biedt voldoende mogelijkheden en flexibiliteit om na vaststelling van deze strategie de daaruit voortkomende activiteiten te kunnen dekken. Naar verwachting zal echter een deel hiervan in 2016 worden onttrokken. Deze en toekomstige mutaties en een indeling op basis van benoemde speerpunten (7x) zullen v.a. 2016 worden meegenomen in de reguliere P&C cyclus.

Bijlagen

Europa

Het zevende Milieuactieprogramma (MAP), dat voor de periode 2012-2020 geldt, geeft richting aan het milieubeleid van de EU. Het programma richt zich op een aantal specifieke onderwerpen:

Klimaatverandering

De Europese aanpak van klimaatverandering richt zich op een beperking van de uitstoot van broeikasgassen en de controle van die uitstoot door middel van een bewakingsstelsel. De uitstoot van broeikasgassen moet in 2020 met 20% zijn beperkt.

Duurzame ontwikkeling

Het beleid van de EU moet gericht zijn op duurzame ontwikkeling. Dit speerpunt strekt zich dus uit naar andere beleidsterreinen, zoals economisch en sociaal beleid. De gedachte hierachter is vooral dat huidige (economische) groei geen negatieve invloed mag hebben op toekomstige generaties. Daarom is het goed om op verschillende terreinen rekening te houden met milieumaatregelen.

Beheer van afvalstoffen

De hoeveelheid afval binnen de EU is zeer groot - bijna 2 miljard ton per jaar - en blijft maar stijgen. Het voorkomen van het ontstaan van afval door middel van recycling wordt gezien als de beste oplossing. Het beleid richt zich op gevaarlijke afvalstoffen, afvalstoffen van consumptiegoederen, industriële emissies en radioactieve afvalstoffen.

Luchtverontreiniging

Naast de bestrijding van broeikasgassen richt de Europese milieuwetgeving zich op een verbetering van de luchtkwaliteit, omdat luchtverontreiniging kan leiden tot gezondheidsklachten en schade aan het milieu. Hiertoe zijn grenswaarden ingesteld voor de concentratieniveaus van zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, zwevende deeltjes en lood in de lucht, benzeen, koolmonoxide en ozon. Maatregelen zijn ook bedoeld voor de energie-, landbouw- en vervoersector.

Waterbeheer en -bescherming

Voor de bescherming van wateren in de EU wordt geprobeerd verontreiniging te voorkomen, duurzaam gebruik van water te bevorderen, de toestand van waterecosystemen te verbeteren en gevolgen van overstromingen of juist periode van droogte zo laag mogelijk te houden. Lidstaten moeten een analyse afgeven van ieder stroomgebied, zodat een beheersplan kan worden opgesteld.

Natuurbescherming en biodiversiteit

Ter bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten heeft de EU het zogenaamde Natura 2000-netwerk opgesteld. Het doel is zowel binnen als buiten de EU inzet te tonen voor

biodiversiteit, verbetering van ecosystemen en duurzaamheid binnen landbouw, bosbouw en visserij.

Bodembescherming

Problemen als bodemerosie, grondverschuivingen en bodemverontreiniging, vallen onder dit thema. Bodemaantasting is een ernstig probleem in Europa, dat wordt veroorzaakt door land- en bosbouw op basis van ongeschikte methodes, industrie, toerisme, stedelijke groei en bouwactiviteiten. De gevolgen zijn groot en kunnen schadelijk zijn voor de gezondheid van Europese burgers, alsook voor de voedsel- en diervoederveiligheid. De Europese Commissie probeert daarom onderzoek naar bodembescherming en bodemfuncties te ondersteunen.

Geluidshinder

Corrigerende maatregelen die op sommige bronnen van geluidshinder van toepassing zijn, en een algemene aanpak voor het beheer van omgevingslawaai, zijn de kernpunten van dit beleidsthema. Hierbij kan worden gedacht aan geluidshinder van vliegvelden en spoorwegen, maar ook aan lawaai uit huiselijke kring, lawaai op de arbeidsplaats, en lawaai van militaire activiteiten.

Nederland

Het hoofddoel van het huidige Nederlandse milieubeleid is het scheppen van een duurzame samenleving. Dit betekent dat er op zo'n manier aan de behoeften van de huidige generatie wordt voldaan, dat dit niet ten koste gaat van toekomstige generaties. Ook mogen problemen niet worden afgewenteld op mensen die in andere landen wonen. Tegelijkertijd moet er echter ook bezuinigd worden op de uitgaven voor milieu.

De Nederlandse overheid acht de omslag naar een duurzame samenleving noodzakelijk om klimaatverandering tegen te gaan. Daarbij probeert Nederland afspraken over duurzaamheid in internationaal verband vast te leggen, omdat hiermee het speelveld voor het Nederlands bedrijfsleven gelijk blijft ten opzichte van derde landen. Een voorbeeld hiervan vormt de klimaatconferentie die eind 2012 in Doha, Qatar plaatsvond. Op deze conferentie zijn belangrijke afspraken gemaakt:

- over het verlengen van het Kyoto-Protocol met een tweede termijn,
- over het terugbrengen van de uitstoot van CO₂,
- over een nieuw klimaatverdrag dat in 2020 in werking moet treden.

In het Nederlandse milieubeleid worden deze afspraken omgezet in concrete maatregelen.

Maatregelen die Nederland sindsdien heeft genomen om te voldoen aan de afspraken omtrent klimaatverandering, zijn onder meer het in het leven roepen van zogenaamde '**green deals**'. Dit zijn afspraken tussen de Nederlandse overheid enerzijds en bedrijven, maatschappelijke organisaties en particulieren anderzijds.

Daarnaast is de omslag naar een duurzame samenleving, met concrete resultaten, nodig om de klimaatdoelen uit het Kyoto-Protocol te halen. Zo moet Nederland in deze verlenging van het verdrag

de CO₂-uitstoot met 18 procent reduceren. De Nederlandse regering vindt dat de burgers, de overheid en het bedrijfsleven samen verantwoordelijk zijn voor het behalen van deze klimaatdoelen. Om minder CO₂ uit te stoten, wil de regering meer gebruik maken van natuurlijke bronnen die men kan recyclen. Ook wil de overheid meer investeren in emissiehandel. Daarnaast zal de overheid investeren in het verbeteren van de luchtkwaliteit, het stimuleren van duurzame mobiliteit en het stimuleren van bedrijven die rekening houden met het milieu.

Hoewel het Nederlands milieubeleid vaak is bekritiseerd, vanwege de achterstand die Nederland ten opzichte van andere EU-landen zou hebben bij het aanpakken van de klimaatverandering, haalt Nederland tot op heden de doelstellingen die zij zichzelf heeft gesteld in Kyoto en Kopenhagen. Zo werd in september 2013 bekend dat Nederland de vermindering van 6 procent CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 in de periode tussen 2008 en 2012 had behaald. Daarnaast ondertekenden de regering, milieu-organisaties, werkgevers en vakbonden in september 2013 een omvangrijk **energie-akkoord**, waarbij onder meer over het sluiten van enkele kolencentrales, het *vergroten van de energiebesparing* en een stimulering van de duurzame energie-opwekking werd besloten.

In juni 2015 bepaalde de rechter dat de Nederlandse overheid de CO₂-uitstoot in 2020 met 25 procent moet hebben teruggedrongen ten opzichte van het niveau van 1990. Nederland zal zich hierdoor extra moeten inspannen om dit niveau te bereiken. De rechter deed deze uitspraak in een zaak die werd aangespannen door Urgenda, een actie-organisatie voor duurzaamheid. Urgenda had in de zaak een verlaging van 40 procent geëist, het percentage dat wetenschappers hadden vastgesteld. Nederland zal zich extra moeten inspannen om dat doel te bereiken; bij ongewijzigd beleid wordt een verlaging van de CO₂-uitstoot van slechts 17 procent gehaald.

Provincie

In het recent verschenen coalitieakkoord van Provincie Noord-Holland 2015 - 2019, "Ruimte voor groei" beschrijft de Provincie haar ambities op het gebied van duurzame ontwikkeling. Het woord duurzaam komt maar liefst ruim 50x voor in het 49 pagina's tellende document.

De provincie werkt aan schone lucht, bodem en water. Verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving wordt onder meer gerealiseerd door dialoog met gemeenten, bedrijfsleven, milieu- en natuurorganisaties en bewoners.

Milieu en duurzaamheid vormen een onlosmakelijk onderdeel van de samenleving. Daarom worden milieu- en duurzaamheidsaspecten, inclusief hun effecten, integraal meegenomen in de beleidsontwikkeling.

Het afgelopen decennium is een innovatiegolf op gang gekomen in de energiesector. Verschillende vormen van duurzame energieproductie zijn volop in ontwikkeling. De provincie streeft naar een goede mix van duurzame energie en ondersteunt daarom verschillende initiatieven. Nadruk op slechts één vorm van duurzame energie past daarbij niet. De provincie hanteert de drie stappen van de Trias Energetica:

- beperking van energiebehoefte
- maximaliseren van het gebruik van duurzame energie en
- efficiënt gebruik van fossiele energie

Belangrijkste energietheema's voor de Provincie voor de komende jaren zijn o.m. zonne-energie (o.a. binnen gebouwde omgeving en zonneweides), biomassa, warmtenetten, wind op zee, op specifiek aangewezen locaties wind op land (*niet* in Heerhugowaard) en energiebesparing.

Naast de specifieke energietheema's kent het akkoord een aantal ambities op een aantal voor Heerhugowaard relevante (duurzaamheids) thema's, bijvoorbeeld water, mobiliteit, agribusiness en natuur. Het akkoord biedt voldoende aanknopingspunten bij de door Heerhugowaard voorgestelde speerpunten. Hierover later meer.

Regio Alkmaar

Een aantal jaren geleden is mede op initiatief van gemeente Heerhugowaard het PORA duurzaamheid in het leven geroepen. Een naar is gebleken uitstekend initiatief. Veel kleine en grotere projecten zijn inmiddels in de regio gerealiseerd. Inmiddels is een gezamenlijk energieloket (www.duurzaambouwloket.nl) gerealiseerd, is de zonatlas (www.zonatlas.nl) geïntroduceerd, is er een gezamenlijk actieplan en is een regionale energiecoöperatie opgericht (DECRA). Naast de vruchtbare kennisuitwisseling die binnen dit gremium plaatsvindt zal de regio ook binnenkort gezamenlijk aansluiten bij het Europese netwerk "Convenant of Mayors".

De praktijk wijst uit dat door de krachten te bundelen "meer met minder" wordt bereikt. Op basis van het regionale actieplan zijn de verantwoordelijkheden inmiddels verdeeld. Zo zet Heerhugowaard zich met name in op het gebied van glastuinbouw, warmtenetten en verduurzaming bestaande bouw. De resultaten die hier worden geboekt dienen als voorbeeld voor de gehele regio. Bovendien past deze samenwerking uitstekend bij door recent door hogere overheden ingezette trend van regionalisering. Om in aanmerking te komen voor de huidige generatie subsidieprogramma's bijvoorbeeld worden vaak eisen gesteld t.a.v. een vorm van (overheids) samenwerking. Achteraf bezien kan gesteld worden dat gemeente Heerhugowaard ook hier al een vooruitziende blik heeft gehad, het ligt derhalve voor de hand om ook de komende periode zoveel als mogelijk te blijven inzetten op duurzame ontwikkeling, en waar mogelijk zelfs te intensiveren.